

D. PAVLI EPISTOLA
AD
TIMOTHEVM,
PRIMA,

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE,	HISPANICE.
GRÆCE,	GALLICE.
LATINE,	ANGLICE.
GERMANICE,	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI

דלגת טימיתאוס
הדמינתא :

הפלאזא א

אֵלֶּיךָ לְפָנֶיךָ
דלגת טימיתאוס
הדמינתא :

PAVLO Apostolo del Iesv Christo per
commissione di Dio Salvatore nostro, e del
Signor Iesv Christo nostra speranza.

2 לטימיתאוס ברא שריא
בהימיתא טימיתא
והימיתא ושלמא מו אלהא
אביו ודמינתא יסוע ברו :

A Timotheo mio vero figliuolo ne la
fede: gratia, misericordia, e pace da Dio
Padre nostro, e da Christo Iesv nostro
Signore.

3 בעית הוית מנך בדאזל
אנא למקדונא דתקנא
באפסוס ותפקד לאנש
אנש דלא ילפון יולפנא
משחלפנא :

Si como io ti pregai, quando andavo
in Macedonia che tu rimanessi in Efeso,
cosi fa: per far intendere ad alcuni che
non insegnino altra dottrina.

4 ולא תדמיון לשונותא
ולתשעיתא דשרבנתא
דסכנא לית להו להליו
דמקדונא הו אבדו ימיתא
ולא בננתא בהימיתא
דאלהא :

No attendamo a favola e genealogie
che non hanno fine: le quali generano piu
tosto questioni, che l'edificazione di Dio,
che è per la fede.

5 סכנא פיו דבוקדנא
איתיה חובא דמו לבנא
דכנא ומו תארתא טבתא
ומו הימיתא שרינתא :

Hor la fine del comandamento è la
charità che procede da puro cuore, e da
buona conscientia, e da fide non finita.

השליח אל טימיתאוס
הדמינתא :

א

אֵלֶּיךָ לְפָנֶיךָ
דלגת טימיתאוס
הדמינתא :

PAVLO Apostol de Iesus el Christo por la or-
denacion del Dios Salvador nuestro, y del
Sennor Iesus el Christo, esperanza nuestra.

2 לטימיתאוס לבנא ידיו
באמונתא תהנתא רחמים שלום
מאלהים אביו ויסוע המשיח
אדנינו :

A Timotheo verdadero hijo en la fe gracia,
misericordia, y paz de Dios nuestro Padre, y del
Christo Iesus Sennor nuestro.

3 באשר שאלתי ממך לעודד
באפסוס בלכתך לכתים אשר
תצוה אותם פו איש מאומה
לא אחת ילמד :

Harás como te rogué, que te quedasses en E-
pheso, quando me parti para Macedonia para-
que denunciasses a algunos que no ensennan di-
versa doctrina:

4 ולא להקשיב לשוניות ולספרי
תולדות אין סוף אשר קושיות
יולדו יותר ממבנה אלהים אשר
באמונתא :

Ni escuché a fabulas y genealogias sin ter-
mino, que antes engendran quistiones que la edi-
ficacion de Dios que es por la fe.

5 וסוף הפשורה היא אהבה
מכר לבב ומדע טוב ואמונתא
בלתי חנפא :

El fin del mandamiento es la charidad na-
cida de coraçon limpio, o de buena consciencia,
y de fe no fingida.

ΠΑΤΑΟΣ ΠΡΟΣ ΤΙ-
μόθεον Απιστήν πρῶτη.

ΚΕΦΑΛΑ. α'.

ΠΑΤΑΟΣ ἀποστόλος
τοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τοῦ
θεοῦ πατρὸς (ποτερος) καὶ
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. (σους)

PAVL Apostre de Iesus Christ par
le mandement de Dieu nostre Sauveur,
& du Seigneur Iesus Christ nostre eipa-
rance:

2. Τιμῳθῆε γρησὶν τίς κεν ἐν πί-
στει χάρις, εὐδοκία, εὐχὴ καὶ εὐ-
πραγία ἡμῶν, καὶ χάρις τοῦ Ἰησοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

A Timothee mon vrai fils en la foy,
grace, & misericorde, & paix de par
Dieu nostre Pere, & de par Iesus Christ
nostre Seigneur.

3. Καθὼς παρεκάλει σε περισ-
μέναι ἐν φησὶν παραδόξων· εἰς
μακροδυσίαν, ἵνα ἀποκαταστήσῃς τοὶς
μὴ ἐπεροδοδασκαλεῖν.

Suivant ce dont ie t'ai prié, que tu
demeurasses en Ephese, quand i'alloye
en Macedonia, ie t'adverti que tu denon-
ces à certains qu'ils n'enseignent point
diuerse doctrine.

4. Μηδὲ περισέχῃς μύθους καὶ γε-
νεαλογίας ἀπεραντοῦς, αἵτινες ζη-
τήσας περισχύουσιν μάλλον ἢ οἰκονο-
μίαν θεοῦ τῇ ἐν πίστει.

Et qu'ils ne s'adonnent point aux
fables & genealogies qui sont sans fin,
lesquelles engendrent plustost questions
qu'edification de Dieu laquelle gist en
foy.

5. Τὸ δὲ τέλος τῆς ἀποκατα-
στάσεως ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρῆς καρ-
δίας, καὶ συνίδεως ἀρετῆς, καὶ
πίστεως ἀνυπερέβη.

Or la fin du commandement, c'est
charité procedante d'un coeur pur, &
d'une bonne conscience, & d'une foy
non feinte:

I. AD TIMOTH.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus Iesu Christi secundum imperium Dei saluatoris nostri, & Christi Iesu spei nostrae.

Paul an Apostle of Iesus Christ/ by the commendement of God our saviour / & of our Lord Iesus Christe our hope.

3. Timotheo dilecto filio in fide. Gratia, & misericordia, & pax, à Deo Patre, & Christo Iesu Domino nostro.

Unto Timotheus my naturall sonne in the faith: Grace, mercie, and peace from God our Father, & from Christ Iesus our Lord.

3. Sicut rogavi te ut remaneres Ephesi cum irem in Macedoniam, ut denunciaret quibusdam ne aliter docerent.

As I besought thee to abide still in Ephesus when I departed into Macedonia: so do that thou mayest command beset that they teach none other doctrine.

4. Neque intenderent fabulis & genealogiis interminatis: quæ quæstiones præstant magis quam edificationem Dei quæ est in fide.

Neither that they give heed to fables and genealogies / which are endles: which breed questions rather than godly edifying which is by faith.

5. Finis autem præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.

For the ende of the commandment is love out of a pure heart, and of a good conscience / and of faith unfeigned.

I. An Timotheum.

Das I. Capitel.

Paulus ein Apostel Jesu Christi / Nach dem befehl Gottes unsers Heylandes / vnd des HERREN Jesu Christi / der unser Hoffnung ist.

Paulus / Jesu Christi Apostel / effert Guds vorfret / oc den HERREN Jesu Christi befalning / som er vort haab.

2. Timotheo meinem rechtschaffen Son im Glauben. Gnade / Barmherzigkeit / Friede von Gott unserm Vater / vnd unserm HERREN Jesu Christo.

Timotheo / min reusindige Son in Troen. Naade / Barmherghed / Fred aff Gud vorfader / oc vor HERREN Jesu Christo.

3. Wie ich dich ermahnet habe / daß du zu Epheso bleibest / da ich in Macedoniam zoch / vnd gebötest eiltchen / daß sie nicht anders lehren.

Som ieg formanede dig / at du stulde bi huet Epheso / der ieg drog til Macedoniam / oc bindt dig / at du stulde icke lære anderledis.

4. Auch nicht acht hetten auff die Fabeln vnd der Geschlecht Register / die kein ende haben / vnd bringen Fragen auff / mehr denn besserung zu Gott im Glauben.

De icke gifue æt paa Fabel oc Eleeters register / som icke haaffue ende / oc komme Spæssmaal op / mere end forbedring til Gud i Troen.

5. Deun die Hauptsümme des Gebottes ist: Liebe von reinem Herzen / vnd von gutem Gewissen / vnd von vngesärbtem Glauben.

Hvi Hoffuissümme paa Gudet / Kærlighed aff i kene herte / oc aff en god samvittighed / oc aff en vortfæstet tro.

I. R Tymotheowi.

Kapitola I.

Pawel Apostol Krysta Byskupa podile porucenij Boga Spasitele naszego / a Krysta Byskupa nadzige naszo:

Pawel Apostol Jezusa Krysta Byskupa / a zrazadzenia Bogasza w ciebie naszego / y Pana naszego Jezusa Krysta / ktorzy test nadz ciebie nasza.

2. Tymotheowi milnemu a prawemu Synu a Bysku: Milost / Milostydenstwi / a Pokoj od Boga Ojca a od Krysta Byskupa Pana naszego.

Tymotheu Bysku wlościemu synowi w wierze / listu miedzi tobie bedzie / miłosierdzia / pokoj od Boga Ojca naszego / y od Jezusa Krysta Pana naszego.

3. Jakoż gsem wrofol tebe aby pozostal w Effezu / forż gsem szel do Macedonie / a przikazal następny aby ginął niewiści.

Jakomcie proszabyś zostal w Effezie / forż gsem szel do Macedonie / zostaje abyś opowiadzial następny aby rozney nauki nie wzięli.

4. Ani poslauchali baski / ani wyprawowanij rodkow koncennagich: ktorzy wsiace hady a swady lini / neli wydzlanij Byski / ktorzy gest strze Wsru.

Atby sie nie bawili baskami / y rodzajmi afestonczonymi / ktore radzay gadki przynosza ni budo: wanie Boze / ktore test przez wiarsze.

5. Konce pal przikazani / gest list Laska / sroce listcho / a z swedomij dobrzcho / a z Wsru niossemetni.

A komec roszansa testem: toac z szczyrego serca y sumtentia dobrego / y wjary nie obłudny.

א
וּמִיָּהוּ מִן הַלֵּוִי טָעוּ
אֲנִשְׁתִּי נָסִטוּ לְמַלְאָכִים
סְדִיקָתָם:

Da le quali esse alcuni offendosi dissuasi, se son rimossi a' buoni parlare.

וּבְדַעְוָה מִלְּפָנָי
הַנְּמוּסָה פֶּד לֹא מִסְתַּבְּלִין
מִדֵּם דִּמְמַלְלִין וְלֹא מִדֵּם
בְּעִלְוָה מִתְחַדִּין:

Volendo esser dottori de la Legge, non intendendo né se cose che dicono, né di quali affermano.

וְדַעְוָה בִּין הַנְּמוּסִים
שֶׁפִּיר הוּא אִין אֲנִשְׁ אֲבֹנֶתָה
הַנְּמוּסָה וְנִדְבַר בָּהּ:

Noi sappiamo bene che la Legge è buona, se altri l'usa legittimamente.

פֶּד נִדְעַ דְּלִפְנֵי הַנְּמוּסָה
לֹא סִיִּם אֵלֶּה לְעֹלָלִים
וְלִמְדִּינָה וְלִשְׁיִיעָה וְ
וְלִחֲבִינָה וְלִנְעֻתָה וְלֹאִילִין
דִּלֹּא דִּבְרִין וְלֹאִילִין דְּמַחִין
לֹאֲבִיחִיו וְלֹאִילִין דְּמַחִין
לֹאֲמַתְחִיו וְלִקְשָׁלִים:

Sapendo questo, che la Legge non è posta al gusto, ma a gl'impietosi e disubbedienti, a gl'impij peccatori, a gl'irreligiosi e profani, a quei che ammazzano il padre e la madre, a gl'omicidiali.

יֹו וְלִנְעֻתָה וְלִשְׁכָּבִי עִם
הַכְּרָא וְלִנְעֻתָה בְּנֵי חֲמָרָה
וְלִנְעֻתָה וְלִשְׁכָּבִי עִם מִ
מִנְּמוּסָה וְלִקְשָׁלִים מִדֵּם
דִּיאִתְחִי סְקֻלָּה דִּי
דִּי וְלִפְנֵי חֲלִימָה:

A fornicatori, a sodomiti, a quei che faranno e faran altri, a i meretrici, a gl'ispergiuratori, se alcun'altra cosa ci che sia contraria a la sana dottrina.

יִי דִיאִתְחִי דְּתִשְׁבּוּחַתָּה
דִּיאִתְחִי מִבְּרָכָה הוּא וְאִתְחִי
אֲתִתְחִיבָתָה:

Che e secondo l'Euangelio da la gloria di Dio beato, il qual m'e stato commissio.

יִי וּמִיָּהוּ אֲנִי לֵה דִּחְוָה
לְמִדּוּ נְשׁוּעָה מִשִּׁיחָה דִּי
הַחֲשָׁבִי מִהִימָנָה וְסִמְנִי
לְתִשְׁבּוּחַתָּה:

Et ideo gratias agimus ei qui m'ha fortificatio, cioè, a Christo Iesu nostro Signore, inquo che m'ha giudicato fedele, laudando m'esso a questo ministero.

א
וּמִיָּהוּ מִן הַלֵּוִי טָעוּ
אֲנִשְׁתִּי נָסִטוּ לְמַלְאָכִים
סְדִיקָתָם:

De loqual apartandose algunos, se divierten a vanidad de palabras.

וּבְדַעְוָה מִלְּפָנָי
הַנְּמוּסָה פֶּד לֹא מִסְתַּבְּלִין
מִדֵּם מִבְּנִים מִה
מִדְּבָרִים אוֹ עַל־מִה מִתְחַדִּים:

Queriendo ser doctores de la Ley, y no entendiendo ni loque hablan, ni loque afirman.

וּנִדְעָנוּ כִּי־טוֹבָה הַחֻלָּה אִין
אִישׁ יִתְחַלֵּךְ בַּחֻלָּה:

Sabemos que la Ley es buena, si se usa de ella legitimamente.

וּנִדְעָנוּ זֹאת כִּי־לִצְדִיק לֹא
זִנְיָה חֻלָּה כִּי־אִין לְעֹלָלִים
וְלִסְוֹרִים לְרָשָׁעִים לְחֲטָאִים
לְמַחֲסָדִים וְלִמְחַלְלִים לְמַלְכֵי
אֲבוֹת וְלִמְכֵי אֲמוֹת לְהוֹרְגֵי אָדָם:

Sabiendo que la Ley no es puesta para el justo, si no para los injustos, y para los desobedientes: para los impios y peccadores, para los malos y contaminados: para los matadores de padres y madres para los homicidas.

יֹו לְחֹנִיִּים לְקִדְשִׁים לְגִנְבֵי בְנֵי
חֹרִים לְכֹזְבִים לְשֹׁטִים וּמִה
דְּבַר אֶחָד אֲשֶׁר קָם עַל־חֻלָּת
הַדְּפוּאָה:

Para los fornicarios, para los que se echan con machos, para los ladrones de hombres, para los mentirosos y perjuros: y si ay alguna otra cosa contraria a la sana doctrina.

וְכַשְׁוֹרָה בְּכֹד אֱלֹהִים הַקְּדוֹשׁ
בְּדוֹךְ הוּא הַתְּפַקְדָּה לִי:

Conforme al Euangelio de la gloria del Dios bienaventurado, el qual a mi me ha sido encargado.

יִי וּמִיָּהוּ אֲנִי לְמַחֲוֹרֵי חֵל
לְיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדוֹנֵינוּ כִּי־
חֲשָׁבִי אֲמִן לְשִׁים בְּכֹהֲנָתוֹ:

Gracias hago alque me fortificó, al Christo Iesus Sennor nuestro: deque me tuvo por fiel poniendome en el ministerio.

א.
6. Ὡς πῶς ἀσχηματίζετε ἀπὸ πῶς εἰς ματαιολογίαν.

Desquelles choses quelques uns s'efforcent de se faire des choses qui leur dient, ni dequelles ils aillent.

7. Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μὴ τι ἀλέγουσι, μὴ τι περὶ τίνων διδάσκουσιν.

Voulans estre docteurs de la Loy, n'estimans point les choses qu'ils disent, ni dequelles ils aillent.

8. Οἰδομεν ὅτι καλὴς ὁ νόμος· εἰ τις αὐτῷ νομίμως χρῆται.

Or nous savons que la Loy est bonne si quelqu'un en use legitimentement:

9. Οἰδὼς γὰρ, ὅτι δικαίος νόμος οὐ κείνῃ, ἀνέμοις δὲ καὶ ἀνυπακούσις, ἀσεβείας καὶ ἀμαρτωλείας, ἀγνοίας καὶ βεβηλείας, πατεροφονίας καὶ μητροφονίας, ἀνδροφονίας.

Sachant cela, que la Loy n'est point mise pour le juste, mais pour les injustes, & qui ne se peuvent ranger: pour ceuz qui sont sans pieté, & les mal vivans, pour les gens sans religion, & profanes, pour les meurtriers de pere & de mere, & homicides:

10. Πόρνοις, ἀρσενικοφίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψόδεσσις, ὁμοφροσύναις, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπερβαίνουσιν διδασκαλίαν ἀντίκεινται.

Pour les paillards, bougres, larrons d'hommes, incesteurs, perjurez: & s'il y a quelque autre chose qui soit contraire a la saine doctrine:

11. Κατὰ τὴν διαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃς ἐπέτρον ἐστίν μοι.

Suivant l'Euangile de la gloire de Dieu bien heureux, lequel Euangile m'est commis.

12. Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμοῦσάν με Χριστῷ (Ἰησοῦ) τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃς με πᾶσαν μετήνοιον, ἵνα ἵσταί με εἰς δῆμιον.

Et ideo gratias agimus ei qui m'ha fortifié, a l'auteur a Iesus Christ nostre Seigneur de ce qu'il m'a estimé feal, m'ayant établi au ministere:

CAP. I.

6. A quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium.

From the which things some have erred/and have turned unto vaine language.

7. Volentes esse legis doctores, non intelligentes, neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.

They would be doctours of the Law/ and yet understand not what they speak/ neither whereof they affirm.

8. Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitime utatur.

And we know / that the Law is good/ if a man use it lawfully.

9. Sciens hoc quia lex iusto non est posita, sed iniustus, & non subditus, impiis & peccatoribus, sceleratis & contaminatis, parricidis & matricidis, homicidis.

Knowing this/ that the Law is not given unto a righteous man / but unto the lawless and disobedient / to the ungodly/ and to sinners/ to the unholy and to the profane/ to murderers of fathers and mothers/ to man slayers.

10. Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiaris, mendacibus, periuris, & si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur.

To wheramongre / to buggers / to menfcalers / to liars / to the cursed / and if there be any other thing / that is contrary to wholesome doctrine.

11. Quæ est secundum Evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi.

Which is according to the glorious Gospel of the blessed God / which is committed unto me.

12. Gratias ago ei qui me confortavit in Christo Iesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens in ministerio.

Therefore I thank him / which hath made me strong / the Lord Iesus our Lord / for he counted me faithful / and put me in his service.

Das I. Capittel.

6. Welcher haben etliche geschlet/ vnd sind vmbgewand zu vnnützem geschwätz.

Wiltset der seylde nogle / oc de ere omuende til vnyttigt Squaler.

7. Wöllen der Schrifft Meister sein/ vnd verstehen nicht was sie sagen / oder was sie sezen.

De vülle vere Scriffteins Meistere / oc forsaa icke huad de siqe/eller huad de stadfeste.

8. Wir wissen aber/ daß das Gesetz gut ist / so sein iemand recht brauchet.

Men vi vide at Loven er god / der som nogen bruger henderrettelige.

9. Vnd weiß solchs / daß dem Gerechten kein gesetz gegeben ist / sondern den Ungerechten vnd Ungehorsamen / den Gottlosen vnd Sündern / den Unheiligen vnd Ungeistlichen / den Vatermördern / Muttermördern / den Todtschlägern.

De veed saadant / at der er ingen Lov seet den Retferdige / men de Retferdige oc Vlydige / de Vgudelige oc Syndere / de Whellige oc Waandelige / Fadermyrdere oc Modermyrdere / Manddrabere.

10. Den Hurern / den Knabenschändern / den Menschendieben / den Lügern / den Meineidigen / vnd so etwas mehr der heilsamen Lehre wider ist.

Storleffnere / Syndere imod naturen / So lde tyffue / loagnere / Menedere / oc der som noget andet er den salige Lærdom imod.

11. Nach dem herrlichen Evangelio des seligen Gottes / welches mir vertrauet ist.

Effter den heilige Guds heilige Euangelium / som mig er befalet.

12. Vnd ich dancke vnserm HEN Christo Iesu / der mich stark gemacht vnd trew geachtet hat. Vnd gesetzt in das Ampt.

De ieg takker vor HENNE Iesu Christo / som glørd mig sterck / oc accede mig at vere tro / oc sette mig i dette Embede.

Kapitola I.

6. Od kterychto vřech nekřesťij poblaudiwšie / odvrátili se k marnému mluwení.

Od křtorých vřecij nekřtorých vbládzivšij / vďáli se ná prázna mowa.

7. Chciice býti Vědci / Zákonu / nerozumějice ani co mluví / ani co zaslávají :

Chceac býc náucycelint zákonu / nerozumějíce ani co mluví / ani o křtorých vřecjách twierdzą.

8. Všime pať že dobrý jest Zákon / když ho kdo kádně používá :

Jěcic všemy že dobrý jest zákon / jestli by go kto slušně vřjwal.

9. To zná / že Spravedlivému Zákon není vložen / ale nespravedlivým a neopodstatným / bezbožným a hřisným / nestydatým a nečistým / morderám Otčím svřch a Matčím / Wražedníkům.

Wiedząc iż zakon nie jest położon sprawiedliwym / ale tym křtorých zakonem gárdzą / nie chcąc mu býc poddaným / niepodobným y grzeszným / szloczyncom / y spiorakom / Otčím swřch a Matčím / wraždobycam.

10. A Smilníkům / Sodomským hřisníkům / tím křesťij když Ezeiel oblužují / thákuom / a křivým přisězníkům / a geslil co gíněho / což zdrawěmu vřenš ná odpor gest.

Nieczyłym / Sodomiczým / tym křtorých ludzi kradną / klamcam / křzywopřysięzcam / y testu co inego testu przeciwnego zdrowey náuce.

11. Křesť gest wedle Ewangeliu Sláwny blahoslaweněho Boha / genž mně gest swětkmo.

Atora jest wedle chwalebney Ewangeliy błogosławionego Boga / ktora mně jest zwierzona.

12. Děkuji tomu / kterš mne poslal / Kristu Gešisťšy Pánu našemu / že mne vsaudil wřněho / postawil mne w službě.

Dziękuję tedy temu křtorý mne wmočil / tho jest Krystusowi / Jemu sowi / Pánu našemu / że mne wsauził wřněho / postawił mne w służbę.

N

13. לי דמו קדים מנצחון
היות ודדוק ומצערן אלא
אחמננו — מטול דכד לא
דע היות אגדת דל
המנוחה:

Che prima ero un blasfematore, & un persecutore, è pieno di violenza: ma mi è stata usata misericordia, perché io l'ho fatto ignorantemente per incredulità.

14. סגית בי דין טיבותה
דמיו נהמנותא וחובא
דבשוע משיחא:

E la grazia del nostro Signore è sopra modo abbondante con fede e carità, la quale è in Christo Iesus.

15. משיחא הי מלחא
ושורא הי למקבלותה
השוע משיחא אחר
לעלמא למחיו לחשיג
דמשיחא אחר:

Questa è parola certa, e degna d'essere in tutti i modi ricusata, che Christo Iesus è venuto nel mondo per saluare i peccatori, de quali io sono il primo.

16. אלא מטול הנא רחם
עלי דבי קדמא יחנא שוע
משיחא פלה מנצח דוחה
לחמיתא דאילו פנתידין
דיחמנוו בק לחיג
דללל:

Ma per questo mi è stata usata misericordia, acciò che Iesus Christo mostrasse in me primo ogni clemenza, per un altro esemplo a coloro che douean credere in lui a vita eterna.

17. למלכא דיו דעלמא
הו דל — ומתחבל ולל
מתחנא דהיוו חד אלהא
אחרא ותשבוחתא לעלם
עלמיו אמיו:

Onde al Re de secoli, immortale, inuisibile, al solo sapiente lddio sia honore & gloria in sempiterno. Amen.

N

13. בהיותי מלפניו מחרה
מגדה ומרדה אל רחמתי כי
בשגגה עשיתי בכלי דעת
האמונה:

Auiendo sido antes blasfemo, y perseguidor, y injuriador: mas fue recebido a misericordia: porque lo hize con ignorancia no teniendo fe.

14. והותירה תחנת אדנינו
באמונה ואהבה אשר היא בישוע
המשיח:

Mas la gracia del Sennor nuestro fue mas abundante con la fe y amor que es en el Christo Iesus.

15. כי נאמרו הדבר ורחוק מפנינו
ומכל לקח מכרו כי ישוע
המשיח בא בעולם לחשיע
אחמיתאים אשר מהם הראשון
הנה אנכי:

Palabra fiel, y digna de ser recebida de todos Que el Christo Iesus vino al mundo para saluar los peccadores, de los quales yo soy el primero.

16. כי אלא על זאת רחמתי
אשר בי באשונה ינדע כל
אחר אפים ישוע המשיח לדמות
האלה אשר עתידים להאמין
בו לחי עולם:

Mas por esto fue recebido a misericordia es a saber para que el Christo Iesus mostrasse en mi el primero toda su clemencia para exemplo de los que auian de creer en el para vida eterna.

17. ולמלך כל עולמים אשר
מבלי שחת מבלי דמיון מבלי
מחשבה מבלי חקר אשר לבדו
חכם לאלהים כבוד הדר והוד
לעולמי עולמים אמין:

Al Rey de siglos, immortal, inuisible, al solo sabio Dios sea honore y gloria por siglos de siglos, Amen.

α.

13. Τὸν πρὸς τὸν ὄντα βλάσφημον, καὶ διώκτην, καὶ ὀπίσθην ἀλλήλων, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησέν αὐτῷ τιμὰν.

Voire moi qui auparavant estoie vn blasphemateur, & persecuteur, & oppresseur, mais misericorde m'a esté faite estant que ie l'ai fait par ignorance, estant en infidelité.

14. Ὑπερπλεοναστὸς δὲ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

Mais la grace de nostre Seigneur a d'autant plus abondé avec foy & dilection, laquelle est en Iesus Christ,

15. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ὁποιοῦς ἀρχῆς αἰῶνος, ὅτι χριστὸς ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν ὁ πρωτὸς εἰμι ἐγώ.

Cette parole est certaine, & digne d'estre entièrement receue, c'est que Iesus Christ est venu au monde pour sauuer les pecheurs, desquels ie suis le premier.

16. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἡλπίσιν, ἵνα ἐν μοίᾳ πρώτῳ ἐνδείξηται ἡ σοφία τοῦ κυρίου πρὸς τοὺς μακροθύμους, ὥστε ὑποτάξωσιν τῷ μέλῳ τῶν λόγων τοῦ σωθῆναι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Mais pour ceste cause misericorde m'a esté faite afin que Iesus Christ monstrast en moi la premier toute clemence pour en vn exemplaire a ceux qui viendront a croire en lui a vie eternelle.

17. Τῷ δὲ βασιλεὶ τῶν αἰώνων ἀφθάρτου, ἀσώρπτῳ, μένῳ σοφῷ θεῷ, τῇ δόξῃ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Or au Roy des siècles, immortel, inuisible, à Dieu seul sage soit honneur & gloire es siècles des siècles, Amen.

I. AD TIMOTH:

CAP. I.

13. Qui prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus, sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate.

When before I was a blasphemer, and a persecutor, and an oppressor, but I was recovered to mercy: for I did it ignorantly through unbelief.

14. Superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide & dilectione, quæ est in Christo Iesu.

But the grace of our Lord was exceeding abundant with faith and love: which is in Christ Jesus.

15. Fidelis sermo & omni acceptione dignus, quod Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere: quorum primus ego sum.

This is a true saying, and to all men should be received, that Christ Jesus came into the world to save sinners, of whom I am chief.

16. Sed ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt illi in vitam æternam.

Notwithstanding, for this cause was I recovered to mercy, that Jesus Christ should first shew on me all long suffering unto the example of him, which shall in time to come deliver him unto eternal life.

17. Regi autem seculorum immortalis, invisibilis, soli Deo honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Now unto the King everlasting, immortal, invisible, to the God only, Deo honor and glory for ever, and ever, Amen.

I. An Timotheum.

Das I. Capitel.

13. Der ich zuvor war ein Vasterer vnd ein Verfolger / vnd ein schmäher / aber mir ist barmherzigkeit widerfahren / denn ich habß unwissend gethan / im vnglauben.

Ieg som tilsorn vaar en Vespæettere / en Jorfolger / oc en Jorhaanere / Men mig er Barmhertighed vederfaren / Thi ieg gjorde det uvidterlige i vantrø.

14. Es ist aber desto reicher gewesen die Gnade vnsers HERRN / sampt dem Glauben vnd der Liebe / die inn Christo Jesu ist.

Men vor HERRNS Naade vaar tilffrigere / met Tro oc Kærlighed / som er i Christo Jesu.

15. Denn das ist je gewisslich war / vnd ein thewer werthes wort / Daß Christus Iesus kommen ist inn die Welt / die Sünder selig zu machen / vnter welchen ich der sarnemst bin.

Thi der er to visselig sant / oc ic dyet verdigt ord / at Ihesus Christus som til Verden / at gøre Syndere salige / iblandt hvilke ieg er den Største.

16. Aber darumb ist mir Barmherzigk. si widerfahren / auff daß an mir sarnemlich Iesus Christus erzeygete alle gedult / zum Exempel denen / die an ihn glauben solten / zum ewigen Leben.

Men der saare er mig Barmhertighed vederfaren / Paa det at Ihesus Christus vilde bære i mig o raalmodighed / dem til ic Exempel / som skulde tro paa hannem / til det ewige liff.

17. Aber Gott dem ewigen Könige / dem vndervergänglichlichen vnd vnsichtbarn / vnd allein weisen / sey ehr vnd preiß in ewigkeit / Amen.

Men Gud den ewige Konge / som er usorgengesig oc vundlig och alene viss / vere ære oc præst i ewighed / Amen.

I. K. Tymotheowi.

Kapitola I.

13. Kterż sem prwł był rui hatem / a przeciwnikiem / a w frutnistem: Ale miłosrdności wił Bóg iho gsem doffel / no bo gsem i nawdomij to tñst strze nawtru.

Arzym pterwry był bluinter: zem y przeciwnica / y gwałtownik / ale się nademna zmilował / at owiem nie wredzał / tom cymł przez niedowiarstwo.

14. Kożbogniła se pak wiel mi Miłost PANA naszego s wtraw as miłowanij / kterż gest w Krystu Bóg iho.

Ale bardo obfic wala laska pa na naszego i wtraw y miłoscia / Etera test w Krystusie Jezusie.

15. Wernak et awssy wżact nosti bodna / je Krystus Bógus pñssil na tento swet / aby bñssil spasen y tñst / z nlich je to pa prwnij gsem.

Wiernact test samowá y wssilakim obycajem godna / aby się na prwnij i Krystus Jezus przyssil na w araby gsem iho iado: wál / z radowa um test pterw: hym.

16. Ale proto miłosrdności wssil gsem doffel / aby na mně nap: prwł defazal Krystus Bógus wssilak dobrot / i pñssiladu tñm kterż magij wroffiti w ncho / i żywotu wtrnemu.

Ale się dla tego nademna zmilował / aby w: miłost pterw hym osazal Jezus Krystus wssilak li tchoć ichym był w orem tym tcho: wby wiersyli w: to żywotow: w: eczemu.

17. Procz Králi wssuow nsmrtedlnemu / nsmrtedlnemu / samemu Nauprtemu Bógu test a slawa na wssy wssuow / Amen.

A Król ow: wsscznemu / nsmrtedlnemu / nsmrtedlnemu / samemu Nauprtemu Bógu / ci: niech bedzie y chwala na wssy w: Erow / Amen.

18. הנה פוקדנה מנצח
אנכי לך בדי טימאוס
אמר בנותא קדמיתא
דחיי עליך דתפלות ביהו
פלחיתא דא שפירתא:

Questo precetto ti raccomando, figlio mio Timoteo, che secondo le Profetie, che son prima state date, eserciti in essa buona militia.

19. בהימנותא ופיתארתא
טבתא אילין גיר דלהדא
דחקו מנהון מן הימנותא
אסתר קר:

Havendo fide e buona conscientia, la quale alcuni havendo rifiutata, hanno fatto naufragio ne la fide.

20. איך הומנאוס
נאלכסנדרוס הליו
דאשלימת לסטנא דלג
יהויו מצדבין:

De iguali e Himeneo & Alexandre, iguali io ho dato a satana, acciò che imparino a non blasphemare.

1. פצא אנא הכיל מנה
דמו קדם פל מדים בעותא
תהווא מקרב לאלה
וצליתא ותחננתא
ותתיתא חלה פלהון בני
בש:

Io esorto dunque che innanzi a tutti le cose si facciano preghi, orationi, invocationi, & rogationi per tutti gli homini.

2. חלה מלכא ורורבג
דעומרתא שליא ויהו
נעמר בקלה דחלת אלהא
ובכיותא:

Per li Re, & per tutti quelli che son in dignità: acciò che noi viviamo vita quieta & tranquilla, in ogni pietà & honestà.

3. הדא גיר שפיר
ומקבלא קדם אלה
מחנן:

Periòche questo è buono & accetto dinanzi a Dio Saluator nostro.

18. את המצות הזאת אפקיד
בידך בני טימותאה כנבואות
הראשונות שהיו עליך אשר
תלחם בהן את מלחמה טובה:

Este mandamiento, hijo Timotheo, te encargo, para que conforme à las profecias passadas de ti, milites por ellas buena militia:

19. ורחי"לך אמונה ומלדע טוב
אשר אנשים הדפוחו ויגעו בדי
ריק:

Reteniendo la fe y buena conscientia, la qual echando de si algunos hizieron naufragio en la fe.

20. כמו הומנאוס ואלכסנדרוס
אשר נתתם לשטן אשר ילמדו
לא לגדף:

De los quales fueron Hymeneo y Alexandre, que yo entregué a Satanás para que aprendan a no blasphemar.

1. ומתחנן אני מקדמת כל
דברים להעשות תחנונים
תפלות שאלות תודות על כל
בני אדם:

Amonesto, pues, ante todas cosas, que se hagan rogativas, oraciones, peticiones, hazimientos de gracias, por todos los hombres.

2. על המלכים ועל כלם אשר
בגאות נצבים אשר גלך לאטנו
ושלוי עולם נשגה חיל בכל
דאח יהוה ובתם ללב:

Por los reyes, y por todos los que estan en eminencia: que vivamos quietos y reposadamente en toda piedad y honestidad.

3. כדאח טובה ונרצה בעיני
אלהי ישועחנו:

Porque esto es lo bueno y agradable delante del Dios saluador nuestro.

18. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἀποκαταστήσω σοι, ὡς προφητείας, κατὰ τὰς προφητείας ἐπὶ σὲ ποιητέας, ἵνα σπαρῇς ἐν αὐτῇ τῷ καλῷ σπατεῖαν.

Fils Timothee, ie te recommande ce commandement que ision les propheties qui au paravant ont esté de toi, par icelles tu fices devoir de guerroyer en ceste bonne guerre:

19. ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ὡς πρὸς ἀποστόλους, καὶ τῷ λόγῳ τοῦ ἐνανθροπίνου.

Ayant foy & bonne conscience: laquelle quelques uns ayant reietee, ont fait naufrage quant à la foy:

20. ὡς ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οἱ περὶ δόσαν τῷ σατανᾷ, ἵνα παροδῶσι μὴ βλασφημεῖν.

D'entre lesquels sont Hymenee, & Alexandre, que j'ai liurés à Satan, afin qu'ils apprenent par ce chastiment de ne plus blasphemer.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

Παρακαλῶ οὖν πάντων πάντων, ποιῆσαι δεήσεις, προσευχάς, ἐν κύριῳ, διχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων.

L'admoneste donc qu'auant toutes choses on face requestes, prieres, supplications, & actions de grâces pour tous hommes:

2. ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν κυριακῇ ἐν τῷ κυρίῳ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς βίον ἀσμενέως ἐν πίστι καὶ ἀσμενότητι.

Pour les rois, pour tous ceux qui sont cōstituez en dignité, afin que nous puissions mener vie paisible & tranquille, en toute pieté & honesteté.

3. Τὸ γὰρ καλὸν καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ.

Car cela est bon & agreable deuant Dieu nostre Sauueur:

CAP. I.

18. Hoc præceptum com-
mendo tibi fili Timothee,
secundum præcedentes in
te prophetias, ut milites in
illis bonam militiam.

This commandment I
commend to thee, sonne Timothee, according
to the propheties, which were before thy
father / y thou by them / shouldst fight
a good fight.

19. Habens fidem & bo-
nam conscientiam, quam
quidam repellentes, circa fi-
dem naufragaverunt.

Having faith and a good conscien-
ce, which some have put away / and as
concerning faith / have made it a wre-
ck.

20. Ex quibus est Hyme-
neus & Alexander, quos
tradidi Satanae, ut discant
non blasphemare.

Of whom is Hymeneus / and A-
lexander, whom I have delivered unto
Satan / that they might learne not to
blaspheme.

CAP. II.

Oblecro igitur primum
omnium fieri obsecra-
tiones, orationes, postula-
tiones, gratiarum actiones,
pro omnibus hominibus.

I exhort thee first / that first of all
supplications / prayers / intercessions /
and giving of thanks be made for all
men.

2. Pro regibus & omnibus
qui in sublimitate sunt: ut
quietam & tranquillam vi-
tam agamus in omni pietate
& castitate.

For Kings / and for all that are in
authority / that we may lead a quiet
and a peaceable life in all godliness and
honestie.

3. Hoc enim bonum est &
acceptum coram salvatore
nostro Deo.

For this is good and acceptable in
the sight of God our Saviour.

Das I. Capitel.

18. Diß Gebot befehl ich dir / mein
Sohn Timothee / nach den vorigen
Weissagungen über dir / daß du inn
denselbigen eine gute Ritterschafft an-
nimmst.

Dette Gud befaler ieg dig / minn Son Timothee /
effter den fremfarne Propheete offuer dig / at du strider
in God Strid i dem.

19. Vnd habest den Glauben vnd
gut Gewissen / welche erliche von sich
gestossen / vnd am Glauben Schiff-
bruch erlitten haben.

Dehaffuer Troen oc en god Samvittshed / hvil-
ken nogle haaffuer kast fra sig / oc haaffue ledet Stibbrud
i Troen.

20. Vnter welchen ist Hymeneus
vnd Alexander / welche ich habe dem
Sathana gegeben / daß sie gezüch-
tet werden / nicht mehr zu lästern.

Ihane hvilede er Hymeneus oc Alexander / hvil-
de ieg haaffuer giffuit Satan / at de skulde lære / at de icke
mere bespaaete.

Das II. Capitel.

Ermahne ich nun / daß
man für allen dingen zu erst thue /
Bitte / Gebet / Fürbit vnd Dancks-
agung / für alle Menschen.

Da formanter ieg nu / at mand saar alle ting skal
først gøre Bøn / Formaning / Forbedelse oc Tak-
sigelse for alle Menniske.

2. Für die Könige vnd für alle Ober-
keit / auff daß wir ein gerühlich vnd
stilles leben führen mögen / inn aller
Gottseligkeit vnd Ehrbarkeit.

For Konger oc for al Øffethed / at vi kunde leff-
ue i rolighe oc stille leffne / i al Gudelighed oc Erthighed.

3. Denn solches ist gut / darzu auch
angenehm für Gott vnserm Heyland.

Thi det er gaad / der til os saa behageligt saar Gud
vor Frelser.

Kapitola I.

18. Toto pat pñitazng a
porantim tobz Synu Thy-
mothee / wedt pfedpowe-
nch o tobz Prorocawich /
aby wedt w nich dobry bog.

Corożazanie zalecam ci synu
Timoteusz / to jest / abyś woble
prorocm fiore pzepli o tobie /
walczył przez nie daym dobrem
wolewaniem.

19. Mage wişru a dobre wiş-
domi / kteryżto nstali byu-
stiwosć / pohynuli pñ Wişce.

Też wñtacy wñtacy dobre sumy
nami / kteryżto odzyskali niekro-
ty / po ginieli od wñacy.

20. I kteryżto poćm gñau
Hymeneus a Alexander / kteryż
gñem poruñli Sathanowski /
aby se naućili nerauhati.

I kteryżto jest Hymeneus y A-
lexander / kteryżto poćm Sathanowski /
aby se naućyli nie bluźnić.

Kapitola II.

Nasym pat / aby nappri-
mę pfedenstani wñam
bñwaly prośby / modlitby /
Ewari żadości / a błogawñsi /
za wścićny Ldi.

Napominam tedy przed wśty-
mi rzecjami / aby byli cñwalo-
ne prośby / modlitwy / żadanja / y
błogawñia / za wścićny ludzje.

2. Za Krále y za wścićny
kcićny gñau w aufadach postia-
wem / abychom uichy a pokog-
ny żywot wedli / we wśty pobog-
nosti a křstoz:

Za Krole / y za wśty pzele-
sone / abyśmy uichy y spetoway ży-
worwiedli / wścićny po ojno-
ści / y rozić wosćia.

3. Neb to dobre gest amżać:
nż pfed Epasystem nasym
Bohem.

Abowiemci tho test rzecj do-
bra / y pzeżycim przez Bogiem
zbawiciem nasym.

4 יהוה יצאנו להקליון בני
גשא ייהו ויהוה יצאנו להקליון
בשרנו:

*Il quale vuole che tutti gli huomini si
saluino, & vengano à la cognoscenza de la
verità.*

5 חד הוא אלהא וחד הוא
מצעיא האלהא ודבר גשא
בר גשא ישע, משתא:

*Imperche egli è vn solo dadio, & vn
solo Mediator di Dio & de gli huomini,
cioè, Christo I xpi huana.*

6 הו ירהב נפשה בירקנא
הלך כל אנש סהדותה
האתת בזבנה:

*Il quale ha dato se stesso in prezzio di
redemptione per tutti, rendendone il testimo-
nio à s suoi tempi.*

7 הי האנא אתתסימור
כרוה ושליחה קושת
אמר אנא ולא מדגל אנא
ההיות מלפנא דצממ
ההמנותא דשורא:

*Delqual testimonio sono stato posto io
Eanditro & Apostolo (io dico la verità
in Christo, & non miento) Dottor de Gen-
tili in fede & verità.*

8 צבא אנא הביל דהו
מצליו גברא בכל דוכנא
כד מרימו אדיהו דכ
הכניאת הלא רגנא הלא
מהשכנא:

*Io voglio dunque che gli huomini fac-
ciano oratione in ogni luogo, alzando su
le mani pure, senza ira & contention.*

9 הכנא אף נשנא
באסכמא גברא דלבושא
בתחמבתא ובנכפותנא
הוא תצמיתתו לנא ב
בגדולת ופדהכנא עו
במרגנותא או בנחתנא
שכרנא:

*Similmente ancora, cho le donne
s'adorano in habito honesto, con vergo-
gna & modestia, non in trice, o in ora, o
perle, & vestimenta.*

4 אשר חפץ להנשע אח כל
בני אדם ולבוא אל דעת
האמת:

El qual quiere que todos los hombres sean
saluos, y que vengan al conocimiento de la ver-
dad:

5 כאלהים אחד הוא ואיש
בנים אחד בין אלהים ובין
בני אדם בן האדם ישע
המשיח:

Que ay vn Dios, anfi mismo vn Mediador
entre Dios y los hombres hombre, el Christo Je-
sus;

6 אשר שם אנשם נפשו על
כלם את עדות בעהותיה:

El qual se dió à si mismo en redencion por
todos: el testimonio de qual (fue confirmado)
en su tiempo:

7 אשר אליה שמני אלהים
לקורא ולשליח (אח אמת מדבר
אני במשיח אני כוונ) למלמד
הגוים באמונה ואמת:

Del qual yo soy puesto por predicador y A-
postol (digo verdad en el Christo, no miento)
Doctor de las Gentes en fidelidad y verdad.

8 וחפץ אני להקליל האנשים
בכל מקום מדימם את ידיהם
מבלי חרף ומריבה:

Quiero, pues, que los varones oren en todo
lugar leuando manos limpias, sin ira ni con-
tenda.

9 וככה גם הנשים בגדי הדרה
קדש ובטהרה לתהדר לא
במעשה עבות או קשרים או
והב או פינים או בלבושים
זבים:

Anfi mismo tambien las mugeres, en habi-
to honesto, arauendose de verguença y modestia:
no con cabellos cresposados, o ora, o perlas, o
vestidos costosos:

4. Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει
σωθῆναι, & vniens à la cognosciance
de verité.

Lequel veut que tous hommes soy-
ent sauues, & viennent à la cognosciance
de verité.

5. Εἷς ὁ θεὸς, εἷς & μετῆς θεοῦ
καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρώπου ἁ-
ριστοῦ.

Car il y a vn seul Dieu, & y a vn
seul Moyenneur entre Dieu & les hom-
mes, il sauoir Iesus Christ homme:

6. Ὃδους ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑ-
πὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καὶ οὖς
ιδίους.

Qui s'est donné soi-mesme pour
ransou pour tous, afin d'estre en tes-
moignage en son propre temps.

7. Εἷς ὁ ἐπίθλω ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀ-
πόστολος ἀληθῆς λέγω ἐν χει-
ρὶ, ὃ ψεύδουσι διδάσκαλοι ἐ-
θνῶν ἐν πίστει ἀληθείας.

A quoi j'ai esté establi Heraut & A-
postre (iedi verité en Christ, ie ne men-
sone) docteur des Gentils en foy & ve-
rité.

8. Βύλομαι οὖν πρὸς ἀνδράς
τὰς ἀνδράς ἐν παντί τίπαι, ἱπα-
ροῦς ἐσὺς χεῖρας, χωρὶς ἐργῆς
καὶ ἀσλευτισμοῦ.

Je vueil donc que les hommes fa-
cent p iere en tout lieu, leuans leurs
mains pures, sans ira & sans question.

9. Ὡσάντως & τὰς γυναῖκας ἐν
καλῶσιν ἡ ποσμίῃ, μὴ αἰδοῦς καὶ
σωφροσύνης ποσμίῃ ἑαυτὰς, μη-
ἐν πλέγμασι, ἀργυρίῳ, ἢ χρυ-
σῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμοῖς
πολυτελεῖ.

Pareillement aussi que les femmes
se parent d'en accouitrement honeste
auec vergogne & modestie, non point
auec treilles, ni or, ni perles, ni habillem-
ens somptueux:

L. AD TIMOTH:

CAP. II.

4. Qui omnes homines
vult salvos fieri, & ad agni-
tionem veritatis venire.

Who will that all men shalbe
 saved: & come unto the knowledge of the
 truth.

5. Unus enim Deus, unus
& mediator Dei & homi-
num, homo Christus Iesus.

For there is one God; and one Me-
diaur betweene God and man; to wch
is the man Christ Iesus.

6. Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus: cuius testimonium temporibus suis confirmatum est.

223 he gave himself a ransom for
all men to be a testimony in due time.

7. In quo positus sum ego
prædicator & apostolus (ve-
ritatem dico, non men-
tior) doctor Gentium in fide
& veritate.

Whereunto I am ordeigned a preacher & an Apostle (I speake the truth in Christ; and lie not) even a teacher of the Gentiles in faith and veritie,

8. Volo ergo viros orare
in omni loco : levantes pu-
ras manus, sine ira & disce-
ptatione.

I will therefore that the men pray /
euere where lifting vp pure hands
without wrath, or doubting.

7. Similiter & mulieres in habitu ornato : cùm verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa.

A few ſe alſo the women; that they
aree them ſelves in comely apparell;
with ſhamelaſhines & modeltie; not
with broided heare; or goides; or pearles;
or coſtly apparell.

I. An Timotheum.

Das II. Capitel.

4. Welcher wil/ daß allen Menschen
geholfen werde/ vnd zu erkentniß der
Wahrheit kommen.

Dulsken der wi/ ar alle Menniste stulle hielplis/
 oc komme til Sandheds bekendelse.

5. Denn es ist ein Gott vnd ein Mit-
ter zwischen Gott vnd den Menschen/
nemlich der Mensch Christus Jesus.

Thi der er en Gud oc en Meglere mellem Gud oc
Menniskten/ som er/ det Menniske Christus Ihesus.

6. Der sich selbst gegeben hat für alle zur Erlösung / daß solchs zu seiner zeit geprediget würde.

Som gaff sig selff for alle/til Forlesning/ar saa-
dane skulde predickis i sin tid.

7. Dazu ich gesetzt bin ein Prediger vnd Apostel (ich sage die warheit inn Christo/ vnd liege nicht) ein Lehrer der Heyden/ im Glauben vnd in der Warheit.

Thi huilcket ieg er søren Predicere oc Arostel
(Ieg siger sandhed i Christo/ oc bruger icke) Bedn-
genis lærere/i Troen oc vdi Sandhed.

8. So will ich nun/daß die Männer beten an allen orten/ vnd auffheben heilige hände/ohn zorn vnd zweifel.

Saa vil ieg nu/ at Wendene skulle bede i alle stæ-
der/ oc opløffe hellige bender/ vden vrede oc mil.

9. Desselbigen gleichen die Weiber/
daß sie in zierlichem Kleide/mit scham
und zucht sich schmücken / nicht mit
Zöpfen oder Gold/ oder Perlen/oder
köstlichem Gewand.

Distigst Quinderne/ar de skulle pryde sig i hoff-
uiste klæder / mer blusel oc tuer / icke mer solder stættelse
eller guld/ eller perler/ eller kaaftelige klæde.

I. R. Ennothecowi.

Kapitola II.

4. Kterýž chce aby mŕŕstnŕ
 lbt ſpaſen byl / ať pozná ní
 pravdy přŕŕŕŕ.

Który chce aby wszyscy ludzie
 byli zbawieni / i aby przyjdła ku
 wszystkim prawda.

5. Gedengest jagist Duoh/
geden takē y Smirre Dohj
a lidstē/Eilowt Krostus Ge
lūse:

Boč seden tešć BOG / seden thež
POSRZEDNIK Bogáylubja /
CZŁOVVIEK Arystus Jesus.

6. Kterýžto dal sebe samého
mzdu na vykoupení; a všes-
těl / o němž svědectví to že
slyšnými vtvrženo jest.

Ktory samego siebie wydał za
plata okupienia za wżycie / i tch
ry jest onym świadectwem nąjnak
cjomym ciąsom swoim.

7. W kerkmęto postawien
gsem yá za Kázatele a Apóstos
la (Prawdu prawym a nekla
mám) y za Wtielec Póh
nám w Wjście a w Prawdę,

Ktorego teſtem poſtánowion
wojnym y Apoſtoſem (prawdę
mowie przez Kryſtuſa, niekſas
mam) nauczy ciſtem poſtánow z
wſtępną prawdą.

8. Protoſchen/ aby Muſij/
ſe modliſi na kaſdém miſtř /
pozdwiſuglice tiſtřch ruſau
bez hntwu a bez ſwárůw.

Chce tedy aby mešowie nie
modlili na Łazdym młyscu /tłłł
i by bcyre podnośli kce bez
galewy i wątplenia.

2. *Esz jenz w oděwu slus-
něm / s stýdlivostí a s stě-
livostí okrašlující se / nestro-
ující a netočíce sobě wlasuw /
a new Zlat / ani w Perlách /
ani w dráhém rauffe :*

Także niewiaſty aby ſie przy-
chodzący wbiorem pościwym z
wſtydemy ſkromnoſcią: uſe ſple-
cionymi włoſy / albo zlorem / albo
perłami / albo wbiorem Koſtowa-
nym.

ב

10 וְלֹא בַעֲבֹדָה טְבוּנָה
אִיכְבֹּדָה דְּנִימָה לְנִשְׁאָה
דְּמִשְׁמֵחֵיהּ דְּחִלָּת אֱלֹהִים:

*Ma (quel che è conveniente a donne
che fanno professione di pietà) per buone
opere.*

11 אֲנִיתָהּ בְּשִׁלְיָה הֵנָּה
לְבָנָה בְּכָל שׁוֹעֲבֵד:

*La donna impari in silenzio con ogni
suggerione.*

12 לֹא אֲנִיתָהּ צִיר לְמַלְכוּתָהּ
לֹא מִבֶּטֶן אִמָּהּ וְלֹא לְ
לְמַמְרָחֶיהָ עַל גְּבֵרָה אֱלֹהִים
תְּהִינָה בְּשִׁלְיָה:

*Imperche io non permetto che la donna
insegna, ne ch'elli habbia autorità di so-
pra l'huomo, ma ch'ella sia in silenzio.*

13 וְאַדָּם צִיר אֶתְגֵּבֶר
לְיֻקָּרָם וְהִיבִיחָם:

*Imperche Adamo fu formato il pri-
mo, e poi Eva.*

14 וְאַדָּם לֹא טָעָה
אֲנִיתָהּ דִּין טָעָה וַעֲבָרָה
עַל בִּיקְדָּנָה:

*Et Adamo non fu sedotto, ma la donna
essendo sedotta, fu rea de la trasgres-
sione.*

15 הִיא דִּין בֵּר יִלְדֵיהָ אֵל
יְקִיּוּן בְּהִימָנוּתָהּ וּבְחֻבָּהּ
וּבְקִדְשׁוֹתָהּ וּבְנִפְיֻתָהּ:

*Nondemum ella s'ed fœduta gene-
rando de filio suo, s'ella s'ed fœduta ne la
fede, s'charitã, s' sanctificatione, con mo-
destia.*

א

1 מִהִימָנוּתָהּ מִלְּתָהּ דָּאָה
אֲנִי שְׂרָא קְשִׁישׁוֹתָהּ עֲבָרָה
שְׂבִירָה רָעָה:

*Parola certa è questa: se alcuno ap-
petisce de offer Vescovo, desidera un'opera
eccellente.*

2 וְלֹא דִין דְּהִינָה קְשִׁישָׁה
אִיכְבֹּדָה דְּמוֹמָה לְ
מִשְׁתַּבַּח בָּהּ וְהִיא בְּעֵלָה
דְּחִדָּה אֲנִיתָהּ אִמָּהּ דְּעִיר
רַעֲיָנָה וְגֵבֶר וּמִטְבֶּס וְרַחֵם
אֲכִסְיָהּ וּמַלְכוּתָהּ:

*Bisogna dunque ch'el Vescovo sia ir-
reprehensibile, marito d'una sola moglie,
vigilante, sobrio, modesto, ricercator de
significanti, atto ad insegnare.*

ב

10 כִּי־אֵלִים בְּנֵי־אֱלֹהִים לְנָשִׁים
הַמֵּאֱמִירוֹת יֵדְאוּת יִהְיֶה בְּמַעֲשֵׂיהֶם
טוֹבִים:

*Mas de buenas obras, como conviene a mu-
geres que profesian piedad.*

11 אִשָּׁה בְּדַמְיָהּ תִּלְמַד בְּכָל־
עֲנָנָה וּדְמָמָה:

La muger aprenda callando con toda sujecion

12 וְלֹא־אִשָּׁה אִינִי מְנִיחַ לְלַמֵּד
וְלֹא לְהַגְבִּיר עַל־אִשָּׁה כִּי־אֵלִים
לְהִוְיָהּ בְּדַמְיָהּ:

*Porque no permitto a la muger ensenar, ni
tomar autoridad sobre el varon, sino estar en si-
lencio.*

13 כִּי־אָדָם בְּרֵאשׁוֹנָה נֻצָּר
וְאַחֲרָיו חוּה:

*Porque Adam fue formado el primero: lue-
go Eva.*

14 וְאַדָּם לֹא גָשָׁה כִּי־אֵלִים
הָאִשָּׁה בְּאִשֶּׁר הָשָׂה אוֹתָהּ הִנָּחַשׁ
עֲבָרָה אֶת־הַמִּצְוָה:

*Item, Adam no fue engannado, sino la mu-
ger fue engannada en la rebellion.*

15 וְחַוְשָׁעַ בְּלִדָּה בְּנִים אֵלִים
יַעֲמִדוּ בְּאִמּוֹנָהּ וּבְאֶהֱבָהּ וּבְקִדְשׁ
עִם טְהֻרָתָהּ:

*Empero saluarse ha engendrando hijos, si
permaneciere en la fey charidad, y en la sanctifi-
cacion, y modestia.*

ג

1 נֶאֱמַר חֲדָבֵר חוּה אֵלִים יִטָּה
אִישׁ לְבֹו לְכַהֲנָה וּלְמַקְדָּה הוּא
בַּעֲשֵׂה טוֹב מִתְּאוּה:

*Palabra fiel, Si alguno dessea Obispado, obra
insigne dessea.*

2 וַיִּשְׁוֶה לְכַהֵן לְהַוְיָהּ בְּלִי כָל־
מוֹם בְּעַל אִשָּׁה אַחַת שְׂקָד חָכֵם
וְנָבוֹן גִּהְדָּר וְאֶהֱבָה הַגִּדִּים מְלָמֵד
וּמוֹרָה:

*Conuiene, pues, que el Obispo sea irrepre-
hensible, marido de vna sola muger, sollicito,
templado, compuesto, hospedador, apto para en-
senar:*

ג.

10. Ἄλλ' ὁ πρέπει γυναιξὶν ὑπακούειν ὡς τῷ κυρίῳ, ὅς ἐστι ὁ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ὁ σώστης, ὁ σώζων τὴν ἐκκλησίαν.

*Ains (comme il est seant à femmes
qui font profession de servir à Dieu) de
bonnes oeuvres.*

11. Ὡς ὅτι ἡ γυναῖς μαθητεύει τῷ κυρίῳ ὡς τῷ σώζοντι.

*Que la femme apprene en silence,
en toute sujection:*

12. Ὡς ὅτι ὁ κύριος ὁ σώστης, ὁ σώζων τὴν ἐκκλησίαν, ὡς ὅτι αὐτὴν τὸν ἀνδρὸς, ὡς ὅτι εἰς αὐτὴν ἡ σιγή.

*Car ie ne permets point que la fem-
me enseigne, si qu'elle vte d'autorité
(sur le mari), mais qu'elle soit en silence.*

13. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐστὶν ἀδάμ, ὡς ὁ κύριος.

*Car Adam a esté formé le premier,
& puis après Eve.*

14. Καὶ ὁ ἀδάμ ὡς ὁ πατήρ, ὁ δὲ γυναῖς ἀπαχθήσεται ὡς τὸ ῥάβδον ὑποταχθῆναι.

*Et ce n'a point esté Adam qui a esté
seduit: mais la femme ayant esté seduite,
a esté, en transgression.*

15. Σωθήσεται δὲ ἂν ἡ γυναῖς τῆς τεκνογονίας, εἰς αὐτὴν μείνωσιν ὡς τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ὅτι αὐτὴν ὁ κύριος ἀγαπάει ὡς ὁ σώζων τὴν ἐκκλησίαν.

*Or sera-elle sauvee en engendrant
des enfans, si elle demeure en foy, & di-
lection, & sanctification, avec modestie.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Πρὸς τὸν λόγον, ὅτι τις ἐπι-
σκοπὸς ἐρεῖται, καλεῖται ἐ-
ργου ἐπιτηδεύει.

*Cette parole est certaine: Si quel-
cun a affection d'estre quelque, il desire
vne oeuvre excellente.*

2. Ἀλλ' οὕτως τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπί-
ληπτον εἶναι, μιᾶς γυναῖκος ἀν-
δρα, ὑποτάκτον, σώφρονα, κόσμιον,
φιλόξενον, διδασκαλικόν.

*Mais il faut que l'Euesque soit irre-
prehensible, mari d'une seule femme,
vigilant, attempé, honorable, hospita-
lier, propre à enseigner:*

CAP. II.

10. Sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona.

But (as becommeth women that profess the feare of God) with good works.

11. Mulier in silentio discat, cum omni subiectione.

Let the woman learne in silence with all subiection.

12. Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum, sed esse in silentio.

I permit not a woman to teach; neither to surge authoritie over the man; but to be in silence.

13. Adam enim primus formatus est, deinde Heva.

For Adam was first formed; then Eva.

14. Et Adam non est seductus: mulier autem seducta, in pravicatione fuit.

Ad Adam was not deceived; but the woman was deceived; and was in the transgression.

15. Salvabitur autem per filiorum generationem: si permanerint in fide & dilectione & sanctificatione cum sobrietate.

Not with standing through bearing; of children: they shalbe saved if they continue in faith; and love; and holiness with sobriety.

CAP. III.

Fidelis sermo. Si quis episcopatum desiderat, bonam opus desiderat.

This is a true saying; If any man desire the office of a Bishop; he desireth a worthy worke.

2. Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem.

A Bishop therefore must be blamelesse; the husband of one wife; watchfull; sober; modest; courteous; apt to teach.

Das II. Capitel.

10. Sondern wie sichs ziemet den Weibern/ die da Gottseligkeit beweisen/ durch gute werck.

Men som Quinder her/ der beulße gudeghed/ formedelst gode Gerninger.

11. Ein Weib lerne in der stille/ mit aller unterthänigkeit.

En Quinde skal lære i stilhed/ med al vnderdanighed.

12. Einer Weibe aber gestatte ich nicht daß sie lehre/ auch nicht daß sie des Mannes herr sey/ sondern stille sey.

De ieg stede icke en Quinde til at lære/ oc icke hælde/ar hun skal vere herre offuer Manden/men hun skal vere stille.

13. Denn Adam ist am ersten gemacht/darnach Heva.

Eti Adam bleff først skabt/ siden Eva.

14. Ad Adam ward nicht verführet/ das Weib aber ward verführet/ vnd hat die übertretung eingeführet.

De Adam bleff icke besvæget; men Quinden bleff besvæget; oc indførde Ofsættelse.

15. Sie wird aber selig werden durch Kinderzeugen/so sie bleibet im Glauben/ vnd in der Liebe/ vnd in der Heiligung/ sampt der zucht.

Men hun skal bliffue salig formedelst Børne fødelse; der som hun bliffuer i Troen; oc vdi Rættighed; oc i Hellighed; med tucht.

Das III. Capitel.

Also ist je gewißlich war. So jemandt ein Bischoffsampt begert/ der begeret ein köstlich werck.

Derio risseligesant. Der som nogen begæret Biscops Embede/ han begæret en kaaftelig gerning.

2. Es sol aber ein Bischoff onstrafflich sein/ eines Weibes Mann/nüchtern/mässig/sittig/gasifrey/ lehrhafftig.

En Biscop skal vere vstraffelig/ En Quindis Mand ædre/ retfærdig/ iueng/ gerne lene Hult/ dærlig til at lære.

Kapitola II.

10. Ale patoż służyć na Zemy/ sterz wżaguj na sobe po bożnosci/ strze dobre skutky.

Ale dobre mte wżynkamy; co przykoi sławiamy/ Etoż służyć boga być pobożnemu.

11. Żena ał se wżi młkć we wścisłie poddaneści.

Młwistā ntech sieweży w młkć sżentu; wścisłim poddanij wżm.

12. Nie wżici Żenē nedopauślijm/ ani Panowati nad mužem: ale aby byla w młkć.

Wżm mte dopuściam mte wścisłie wżyci/ ani brāc mte chności nad mužem/ ale być w młkć sżentu.

13. Adam zagiłst prvot gestwotem/ a potom Ewa:

Do Adam prvoty sprāwōw test; potom Ewa.

14. A Adam nentj sweden/ ale Żena gśaucy swedena/ byla pśtinau pścłapenij.

Adam tej nte był zwiedziōn/ ale młwistā zwiedziōw/ sżisłā siewmā pścłapitwa.

15. Wścisł spāsena bude/ strze rozeni Diti/ budauśi trwāt w Wiści/ a w młowānij/ a w Ewatości/ a sżisłi wścisłi.

W wścisłie bōżie sżmōwōn sżisłi rodzic/ wścisłi trwāt w wścisłi/ a w młowānij/ a w wścisłi wścisłi.

Kapitola III.

Żernk gest kć. Żadāki Eto Biskupstwij/ dobre prace żadā.

Żernac test tā mowa/ test Eto vředu Biskupiego żadā; żacmę sprāwōw żadā.

2. Ale młss Biskup bżi bez aubony/ gedint Mānżiśty Młż/ bedimż/ sżisłi wścisłi/ sżisłi młss/ młudrż/ o sżobon sżisłi/ sżisłi wścisłi/ pśisłi wścisłi.

Młā reby być Biskup bez wścisłi gāntemā/ młā sżoboncy żony/ sżisłi wścisłi/ sżisłi wścisłi/ sżisłi wścisłi.

ג

וְלֹא עֹבֵר עַל חֻמֵּי
וְלֹא דֹהֵט אִידָהּ לְמַמְחָא
אֵלֶּה יְהוֹנָתָן מִדִּיּוֹר וְלֹא
נִצָּנָה וְלֹא נִחַם בְּסָפָה :

Non dedite al vino, non è astutiero, non desiderate del disonore guadagno: non manifestate, senza rissa, senza amarezza.

4 וּמְדַבֵּר בֵּיתָה שְׁפִיר
נֶאֱחִיד בְּנֵהוּי בְּשׁוֹנֵכְדָּה
בְּכֻלָּהּ בְּכִיּוֹתָה :

Che governi bene la sua propria famiglia, che habbia suoi figliuoli in soggezione, con ogni riverenzia.

אִם יָדַע בֵּיתָה דְּנִפְשָׁה
לֹא יָדַע דְּדִבְרֵי שְׁפִיר א
אִיכְכָּה מִשְׁפַּח אֲדָתָה
דִּנְהֵלָה דִּדְבָר :

Imperoch se non sa governar la sua propria famiglia, come hanerá egli cura de la Chiesa di Dio?

6 וְלֹא יִהְיֶה טֹלָא תֵּלָמְדָה
דְּלֹא יִתְחַדְּרִים וְיִפְּלֵי בְּרִינָה
דְּסִטְנָה :

Non sia novitio, acciache gonfiato di superbia, non caschi ne la condemnation del diavolo.

7 וְלֹא דִיּוֹ דְּסִרְדִּיתָה
שְׁפִירָתָה אֵיתֵי לָהּ מִן פְּרִינָה
דְּלֹא יִפְּלֵי בְּחִסְדָּה וּבְפִנָּה
דְּסִטְנָה :

Bisogna ch'egli habbia stando buon testimonio da quelli che son di fuore: acciache non caschi ne l'impetto, e nel laqueo del diavolo.

8 נֶאֱחֵי מִשְׁמִשְׁנָה חֲכָמָה
יְהוֹן דְּכִין וְלֹא יִמְלִלֵין
מִרְמִין וְלֹא יְהוֹן בְּלִין
לְחֻמְרָה סִנְיָא וְלֹא
יִרְחֲמוּן יוֹתֵרנָה טִנְפָּה :

Similmente i Diaconi bisogna che sieno di gravata, non doppj nel parlare, non deduti di molto vino, non insenti di disonore guadagno.

9 אֵלֶּה יֶאֱחָדוּן אֲרִנָּה
דְּהִמְנוּתָה בְּתִמְרָתָה
דְּכִיּוֹתָה :

Retenendo el mysterio de la fide in pura conscientia.

10 וְהָיוּ חֲלִין וְתִבְחִין
לְהִקְדֵּם וְהִדְרִין יִשְׁמִשׁוּן פִּד
אִיתִיהוֹן אֵלֶּה רָשָׁיו :

E questi ancora siano primamente promossi, e poi minusculati, essendo essi irreprochabili.

ג

3 לֹא זֹלֵל וְסוֹבֵא לֹא אִישׁ רִיב
וּמִצָּה לֹא בָצַע בָּצַע כִּי־אֵם
עֵנִי מִצְוִיעַ לָכֶת עִם אֱלֹהִים
וְנִנְשִׁים לֹא מִכָּה בְּאֲדָרוֹהּ רִשְׁע
לֹא אֹהֵב כֶּסֶף וְזָרָב :

No amator del vino, no heridor, no cudicio de ganancias torpes, mas moderado, no litigioso, ageno de auaricia:

4 נִהְיָ בֵיתוֹ בְּחֻמְתָּה וְשִׁי לֹ
בְנִים וְיִפְנֵעוּ תַחְתִּיו בְּכָל־תֵּם
לְבָב וְכֹר יָדִים :

Que gouierne bien su casa, que tenga sus hijos en sujecion con toda honestidad.

5 וְאִם אִישׁ לֹא יָדַע לְנִהְיָ בֵיתוֹ
אִיכְכָּה לְעֵדֶת אֱלֹהִים יִדָּא :

Porque el que no sabe gouernar su casa, como curara de la Iglesia de Dios?

6 לֹא־נֶעַר חֲלָמוֹד פֶּן כֵּם
לְבֹו וְיִפְּלֵי בְּמִשְׁפַּט הַשָּׁטָן :

Nonouicio, porque hinchandose no cayga en juyzio del diablo.

7 כִּי־צָרִיךְ לְהִיּוֹת לֹ עֵידָה טוֹבָה
מֵאֵלֶּה אֲשֶׁר בַּחוּץ פֶּן בְּגִדּוּפָה
יִפְּלֵי וּבְמִלְקֵשׁ הַשָּׁטָן :

Item, conuiene que tambien tenga testimonio de los estrannos: porque no cayga en verguenga y en lazo del diablo.

8 הַמְשֻׁחִים גַּם־פֶּן וְכִים לֹא
מְלוֹשְׁנִים בָּלֵב וְלֵב מְדַבְּרִים לֹא
זוֹלָם אוֹ סוֹבָאִים אוֹ שְׁפוֹרִים
מֶרֶב יָד וְשֹׁכֵר לֹא בּוֹצֵעִי־בָצַע:

Los Diaconos ansi mismo honestos, no de dos lenguas: no dados al mucho vino, no amadores de torpes ganancias.

9 וְיִהְיֶה־לָהֶם סוֹד הַאֲמוּנָה
בְּמִדַּע טָהוֹר :

Que tengan el mysterio de la fe juntamente con limpia conscientia.

10 וְהָאֵלֶּה יִבְחֲנוּ בְּרִאשׁוֹנָה וְאַחֵר
יִשְׁתָּרוּ בְּלִי־כָל־מוֹם וְחוֹבָה :

Y estos aun tambien sean antes prouados, y ansi ministren, si fueren sin crimen.

ג'

3. Μη πάροσον, μη πληγίστω, μη
αἰσχρακερδῇ, ἀλλ' ὀπίστη. ἀμαχον
ἀφιλάργυρον.

Non point adonné au vin, non bateur, non conuoiteux de gain deshonneste: mais benia, non querrieux, non auaricieux:

4. Τῷ ὄντι οἴκου καλῶς ποιῶναι
μοῖρα, τίνα ἔχοντα ἐν ἱερωσῇ
μὴ πάσης σημειώσῃ.

Conduisant honnestement la propre maison, ayant ses enfans saiets en toute reuerence,

5. Εἰ δὲ τις τῷ ὄντι οἴκου περιεῖται
οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἱ-
πμελίσσεται;

(Car si quelcun ne fait conduire la propre maison, comment pourra-il gouuerner l'Eglise de Dieu?)

6. Μη νέφυτον, ἵνα μὴ τοφωθῇς,
εἰς κέρμα ἱμπίση τῷ διαβόλῳ.

Non point nouuel apprenti depeut qu'estant enflé d'orgueil il ne tombe en la condemnation du diabolus.

7. Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν
καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἑξωθεν, ἵνα
μὴ εἰς ὀπίστη μὲν ἱμπίση, καὶ πα-
ρίστα τῷ διαβόλῳ.

Il faut aussi qu'il ait bon témoignage de ceux qui sont de dehors: afin qu'il ne tombe en reproche, & au piege du diable.

8. Διακόνους ἀσώτους σημειῖς,
μη διλόγους, μη οἶνον πολλὸν πρὸς-
χούσας, μη αἰσχρακερδῆς.

Semblablement il faut que les Diacones soyent graues, non point doubles en parole, conuoiteux de gain deshonneste.

9. Ἐχόντας τὸ μυστήριον τῆς πί-
στεως ἐν καθαρᾷ συνείδησιν.

Retenans le secret de la foy en vne conscience pure.

10. Καὶ οἱ τὸ δοκιμαζόμενοι
πρῶτον, εἴτε διακονήσωσιν ἀνέγκ-
αλῳ ὄντι.

Et que ceux-ci aussi soyent premierement eproués, puis qu'ils leueront, estant trouués irreprochables.

2
11. הכנא אף נשא יהוה
נכבו ויהא איר רעיהו
יהוה מרומנו בכל מוס
ולא יהנו אכלו הרצא:

*Similmente bisogna che la loro moglie
siano modeste, non calunniasino, sobrie,
fede in tutte le cose.*

12. משמשא יהוה איה
דחא אמתא יהוה לה
דבר בניהו ובהתא שפיר:

*I Diaconi siano mariti d'una sola
moglie, che gouernino beno i figliuoli e
la loro propria famiglia.*

13. איליו ציר דשמשו שפיר
הרצא טבא קניו לגבשהו
ומגל אמתא סגיא
בהימנותא דישוע
משחא:

*Perche quelli che haueranno ben mi-
nistrato, s'acquistano un buon grado, e
molta libertate la fede che e in Christo
Iesus.*

14. הליו פתב אמתא לך פד
מסבר אמתא דכענל אמתא
אמתא לנתח:

*Io ti scrivo queste cose, sperando di
venire ben presto a te.*

15. נא יהוה דין דאמתא
אמתא דחידע אמתא רגל
למתהפכו בניהו דאלהא
דאיתנה אמתא דאלהא
חיה צמדה ושתאסתא
דשכרא:

*Ma se io tardassi, mettoche mi sapria
come bisogna conuersare, ne la Casa di
Dio, che e la Chiesa di Dio viuente, co-
lonna e sustentamento de la Verdad.*

16. נשריאר רב הו
אמתא חבא דכאנותא
דאמתא (אלהא) בגסד
נאידה דרומ נאמתא
למלאכא נאמתא ביה
עממא נאמתא ביה
נאסתלק בשוגחא:

*E finza dubbio alcuno, grande e il
misterio de la pietate, che Iddio s'e ma-
nifestato in carne, giustificato in Spirito,
Veduto dagli Angeli, predicato a le Gen-
ti, creduto nel mondo, & eletto in glo-
ria.*

11. הנשים צם כן תהיה נכוח
לא מכלימות שוקדות נאמתא
בכל דבר:

*Las mugeres anfi mismo honestas, no deca-
ctoras: tempiadas, fieles en todo.*

12. למשחתים לאיש איש תה
לו אשה אחת לאשת חיקו היטב
נוהגים בניהם ובתיהם:

*Los Diaconos sean maridos de vna sola mu-
ger, que gouernen bien sus hijos y sus casas.*

13. פריאשר מיטיבים לשחת
מעלה טוב יקנו לנפשם ובטחון
לבה באמתא אשר היא בישוע
המשיח:

*Porque los que bien ministraren, ganen pa-
ra si buen grado, y mucha confianza en la fe que
es en el Christo Iesus.*

14. אחת תאלה כתבתא אליו
ומשבר אני לבוא אליו במהרה:

*Esto te escriuo con esperança que vendré
presto a ti:*

15. ואם מאחר אני אשר תרע
איכבה ישיה לך להתהפך בבית
אלהים אשר היא קהל אל תי
עמוד ויסוד האמת:

*Y si no viniere tan presto, para que sepas co-
mo (te) conuenga conuersar en la Casa de Dios
que es la Iglesia del Dios bino, columna y polte de
verdad.*

16. ובאמת גדול הוא סוד יראה
יהוה כאלהים גלה בבשר
נצדק ברוח גראה אל מלאכים
גקרא בגוים גאמן בעלם יהוה
לקח בכבוד:

*Y sin falta grande es el mysterio de la pie-
dad: Dios se ha manifestado en carne, Ha sido
justificado con el Espiritu, Ha sido visto de los
Angeles, Ha sido predicado a las Gentes, Ha sido
creydo en el mundo, Ha sido recebido en gloria.*

11. Γυναικες ἀσώτως, σωμας,
μη ἀκατάστατοι, πιστὸς
ἐν παντί.

*Semblablement il faut que leurs fem-
mes soyent honestes, non maldifantes,
sobres, fideles en toutes choses.*

12. Διάκονοι ἑστῶσαν μιᾷ γυναί-
κῃ ἀνδρὶς, πικρῶν καλῶς περι-
παροῦν, ἢ τῶν ἰδίων οἰκῶν.

*Queles Diacones soyent maris d'une
seule femme, conduisant honnestement
leurs enfans, & leurs propres maisons.*

13. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαν-
τες, βραβεύουσιν καλὸν ᾧτι-
σιν εἰσιν, καὶ πολλὴν παρρησίαν
ἐν πίστει τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

*Car ceux qui auront bien serui ac-
quierent vn bon degré par eux, & vne
grande liberte en la foy, laquelle est en
Iesus Christ.*

14. Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων
ἐλθεῖν πρὸς σε ταχέως.

*Je t'escri ces choses esperant que ie
viendray bien tost vers toi:*

15. Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς
πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι,
ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος,
στύλη καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀλη-
θείας.

*Que si ie tarde, c'est afin que tu sa-
ches comment il faut conuerter en la
maison de Dieu, qui est l'Eglise de Dieu
viuant, la colonne & appuy de verité.*

16. Καὶ ὁ μολογούμενος μέγα ἐ-
στὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης μυστήριον. θεὸς
ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν
πνεύματι, ὡφθη ἀγγέλοις, ἀκη-
ρώθηκε ἐν ἐθνεσιν, ἐκηρύχθη ἐν πά-
σιν, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

*Et sans contredit, le secret de pieté
est grand, ainsi que Dieu a esté ma-
nifesté en chair, iustificié en Esprit, veu
des Anges, prêché aux Gentils, creu au
monde & enuélé en gloire.*

11. Mulieres similiter pudicas, non detrahētes, sobrias, fideles in omnibus.

Likewise their wines must be honest
not evil speakers, but sober / and faith-
full in all things.

12. Diaconi sint unius uxoris viri : qui filiis suis bene præsent, & suis domibus.

Let the Deacons be the husbands of one wife ; and such as can rule their children well ; and their own households.

11. Qui enim bene ministraverint, gradum bonum sibi acquirunt, & multam fiduciam in fide quæ est in Christo Iesu.

For them that have ministered well,
get themselves a good degree, and are
at libertie in the faith, which is in Christ
Jesus.

14. Hæc tibi scribo (fili Timothee) sperans me ad te venire citò.

These things write I unto thee / trust
things to come very shortly unto thee.

15. Si autem tardavero: u-
scias quomodo oporteat te
in domo Dei conversari, quae
est ecclesia Dei vivi, colum-
na & firmamentum verita-
tis.

But if Iarle song, that thou mayest
yet knowe howe thou oughtest to beha-
ue thy selfe in the house of God, which is
the Church of the living God, the pillar
and ground of truth.

16. Et manifestè magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

And without controuersie great is
the mystrie of godlines; which to God
is manifested in the flesh: / justified in
the Spirit / seen of Angels / preached
vnto the Seruailes / beleeued on in the
worlde and receyued by in glorie.

11. Desselbigengleichen ire Weiber
sollen ehrbar sein / nicht Lasterinne /
nüchtern / trew in allen dingen.

Disligest skulle deris Hustruer vere erlige / icke
Laster / ædne / tro i alle ting.

12. Die Diener laß einen jeglichen
sein eines Weibes Nam/ die ihren
Kindern wol fürstehen/ vnd iren eigen
Häusern.

Lad Tjenerne vere huer en Hustruis Mand/som
 vel faaretskaa deris Børn/oc deris egne Hush.

13. Welche aber wol dienen / die erwerben ihnen selbst ein gute stufen / und eine grosse freudigkeit im Glauben / in Christo Jesu.

Men huilcke som siene vel / de forhuertfue dem
 self en god trappe / oc en stor frimodighed i Troen vdi
 Christo Ihesu.

14. Solchs schreibe ich dir/vnd hof-
fe auffß schierste zu dir zu kommen.

Dette scriffuer ieg dig til / oc haabis atkomme
 snart til dig.

15. So th aber verzöge/ daß du wißest/ wie du wandeln solt in dem hause Gottes/ welchs ist die Gemeine des lebendigen Gottes/ ein Pfeiler und Grundveste der Wahrheit.

Men der som ieg tøffuer/ at du skalt vide/huorle-
dis du skalt vandre i Guds Hus/ som er den leffuende
Guds Menighed/ Sandheds Pillere oc Grunduoel.

16. Und kühnlich groß ist das gottselige Geheimniß/ Gott ist offenbaret im Fleisch/ gerechtfertigt im Geist/ erschienen den Engeln/ geprediget den Heyden/ geglaubet von der Welt/ aufgenommen in die Herrlichkeit.

De der Gudelige hemmelighed er obenbarlig stor.
Guder obenbarer i Roder/retfærdiger i Tanden/ oben-
barer Englene/ prediker saar Hedningene/ troet aff
Verden/ anammer i Herlighed.

11. **Ez** y Manželst geglich
maglj bñti syndliwē / newirha-
wē / sitziliwē / we wsslech wē
cech wērnē.

Także żony ich nlech będą weście
wielkie poimarne/ trzejwie, wiersz
newe wbytkim.

12. Zagnowż budźeż gednē
Manželſko muſiſi / ſierſiſzbo
ſwymi Szyn dobſt wladli / p
iwau ſeledſi.

Dyafonowie niech beda majsz:
wie ledney jony! Erozsyby dsiarki
dobrze rzadzila / y wlasne domy.

13. Nie kteřij budau dobre
posluhowati dobreho supně
auřadu sobě dobudau/ a mno-
hěho dauffanij y swobody w
Wiske kteráž geřt w Krystu
Weslyřy.

Abowiemci ktorzyby dobrze
 szli, dostepna samz sobie miere
 scia dobrego i w wielkiej wolacsci
 przez wiarc ktorz jest w Arytus
 sie Jezusie.

14. Toť plišť tobě synu
 Symothee / mace nářčí je
 brzo přijdu k tobě;

Ty rzecyś tobie piśe / nadzies
 wiaac siej przysze do ciebie bacz
 30 rycio.

15. Paktli tijn prodłłim/abn
wólł kćrak mąśś w Domu
Bożim obcowati / kćrę gest
Epřcw Boża żywřho / ślaup
a wtwrzenij Prawdy:

A testibym owestal / abyś
 wiedzital iako sie masz w domu Bos
 iym sprawować / Który jest Paściol
 Boga iymego / Słup y powiędzes
 ale prawoy.

16. A wprawdy wellke gest
tagemstwiij pobożności / sterz
zgaweno gest w tle / sprawedli
wstępnio w Duchu / wśaj
lo se Anghuom / tázano gest
Pohanuom / wvřtli mu na
Swęte / ptiyato gest w Gl
wv.

Bez wzięcia wiści jest
 ślennica pobożności / iż BOG
 zsił siem widomym w ciele / wipra-
 widlony w duchu / widział
 jest od Aniołów / przepowiedział
 jest poganom / wierzono mu na
 wiście / yst w gorę / wizer do
 chwaty.

ΚΕΦΑΛ. δ'.

Το ὅτι πνευματικῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστεροῖς καιροῖς ἀποστήσονται πῆνες τῆ πίστεως, παρούσυχοντες πνεύματι πλῆρεις, καὶ διδασκαλίας διαμαρτυρίας.

Or l'Esprit dit notamment qu'ès derniers temps, quelques uns se reuolteront de la foy, s'adonnant aux esprits abuseurs, & aux doctrines des diables:

2. Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, καυαυτηλασμένων τῷ ἰδίῳ συνείδητι.

Enseignant mensonges par hypocrisie, et sans cauterizés en leur propre conscience:

3. Καυλόντων γαμῶν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἀδ' ὁ θεὸς ἐκτίσας μετέληψεν μετὰ χάριτος καὶ πίστεως καὶ ἐπαγγελίας τῷ ἀληθῶν.

Defendants de semier, commandant de s'abstenir des viandes que Dieu a créées pour les fideles, & pour ceux qui ont cognu la verité, pour en vser avec action de graces.

4. Ὅτι πᾶν κτίσμα θεῷ καλὸν, καὶ ἅδ' ἐν ἀποβλήσει, μετὰ χάρις λανθανόμενον.

Car toute creature de Dieu est bonne, & rien n'est à reiecter, étant prise avec action de graces.

5. Ἀγιαζέται γὰρ διὰ λόγου θεῷ καὶ ὑποψύσεως.

Car elle est sanctifiée par la Parole de Dieu, & par la priere.

6. Ταῦτα ὑποστήμενον τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἐστὶν ἀλάσθητος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐντεφόμενον τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣν παρελαλούνηται.

Si tu proposes ces choses aux freres, tu seras bñ ministre de Iesus Christ, nourri és paroles de foy & de la bonne doctrine que tu as soigneusement suivie.

1. וְהָיוּ אֲמָנִים אוֹמְרֵה כִּי—
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים יִסּוּרוּ אֲנָשִׁים
מֵאֱמוּנָה וַיִּקְשִׁיבוּ לְרוּחוֹת
הַתַּעֲתָעִים וְאֵל—לְמוֹדֵי הַשָּׂדִים:

Le Spiritu dice espressamente che ne seguenti tempi alcuni si ribellaranno da la fede, attendendo à gli spiritus ingannatori, & à le doctrine de demonij.

2. הָיוּ דְבָאֵס בְּמַא דְּעָלָה
מִטְעִין וּמְמַלְלִין בְּדִבּוּתָא
וּבְרִין בְּתַאֲרֵתְהוֹן:

Di quelli che con hypocrisia parlano il falso, havendo la lor conscientia cauterizata.

3. וְכֵלִין לְמִדְוָנֵי וּמִפְרָחִין
מִן מַאֲכָלָתָא אֵילִין דָּא
הָאֱלֹהִים בְּרָא אֲנִין לְחַיִּיתָא
וּלְמִדְוָנִיתָא לְאֵילִין דְּמִ
דְּמִיָּהִימִין וּבְרָאִין שְׂרָרָא:

Prohibendo alimentari: commandando l'astenersi da i cibi, che Iddio ha creati ad offer vicerium con rendimento de gratie da i fedeli, & da quello che hanno cognu la verita.

4. מְטוֹל דְּכָל דְּבָרָה
לְאֱלֹהִים שְׂפִיר הוּא וְלִירוֹ
מִדָּם דְּמַסְלִי אֵין בְּתַדְרִיתָא
וְתַנְסֵב:

Imperò che ogni creatura di Dio è buona, & niente è da rifiutare quando si pigli con rendimento di gratie.

5. מִקְדָּשׁ הוּא צִיר בְּמִלְתָּא
וְהָאֱלֹהִים וּבְכָל לִוְיָא:

Però che è sanctificato per la parola de Dio & per l'orazione.

6. הָיוּ אוֹ מְהִנְנֵי מֶלֶךְ
לְאַחִיר מִשְׁמִשְׁנָא טְבָנָה
מְהִנָּה דְּיִשׁוּעַ מְשִׁיתָה
בְּדִ מְתַרְבָּא אֲנִין בְּמִלָּה
דְּהִימְנוּתָא וּבְיִלְבָּנָה
טְבָא דְּיִלְיָה אֲנִין:

Se tu propositas queste cose ài fratelli, seras buon ministro de Iesu Christo, nutriti ne le parole de la fede & de la buona doctrina che tu hai seguita.

1. וְהָיוּ אֲמָנִים אוֹמְרֵה כִּי—
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים יִסּוּרוּ אֲנָשִׁים
מֵאֱמוּנָה וַיִּקְשִׁיבוּ לְרוּחוֹת
הַתַּעֲתָעִים וְאֵל—לְמוֹדֵי הַשָּׂדִים:

Empero el Espiritu dice manifestamente, Que en los postreros tiempos algunos apostatarán de la fe, escuchando à espíritus de error, y à doctrinas de demonios.

2. לְדַבֵּר כְּנָבִים בְּחִנְיָ לְהַכֹּחַ
אֶת—מִדָּע וּבִשְׁמִים:

Que con hypocrisia hablarán mentira teniendo cauterizada la consciencia:

3. אֲשֶׁר יִכְלֹא מִקְחָת אִשָּׁה וַיְצוּ
לְהַשְׁמֵר מֵאֲכֹל אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים
לְקַחְתָּם הַמֵּאֲמִינִים וַיִּדְעִי אֲמָה
עִם חוֹלָה:

Que defenderán el matrimonio, Apartarse los hombres de las viandas que Dios crió para que con hazimiento de gracias participassen de ellas los fieles, y los que han conocido la verdad.

4. כִּי—כָּל—בְּרִיאַת אֱלֹהִים
טוֹבָה הִיא וּמֵאֲמָה לֹא לְמַאֵס
אֲשֶׁר עִם חוֹלָה תִּלְקַח:

Porque todo lo que Dios crió, es bueno, y nada ay que defechar, tomando con hazimiento de gracias.

5. כִּי—נִקְדָּשָׁה בְּדִבְרֵי אֱלֹהִים
וּבְבִרְכָּה:

Porque por la palabra de Dios, y por la oraciones sanctificado.

6. אֶת—תֵּאלֹהִים אִם חוֹלָה אֶת—
הָאֲחִים טוֹב תְּהִיָּה מְשִׁית יִשׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ אֲמוֹר בְּדִבְרֵי הָאֱמוּנָה
וּלְמוֹד טוֹב אֲשֶׁר לְמִדָּת:

Si esto propusieres à los Hermanos, seras buen Ministro de Iesus el Christo, criado en las palabras de la fe y de la buena doctrina, la qual has alcanzado.

Spiritus autem manifestè
dicit quia in novissimis
temporibus discedent qui-
dam à fide, attendentes spi-
ritibus erroris, & doctrinis
dæmoniorum.

Nowe the Spirit speak evident-
ly that in the latter times some shall de-
part from the faith/and shall give heed
to vnto spirits of error/and doctrines
of devils.

2. In hypocrisis loquentium
mendacium, & cauteriam
habentium suam conscien-
tiam.

Which speake lyes through hypo-
criste / and haue their consciences bur-
ied with an hypocrite.

3. Prohibitum nubere,
abstinere à cibis quos Deus
creauit ad percipiendum
cum gratiarum actione fide-
libus, & iis qui cognouerunt
veritatem.

Forbidding to marrie/and comma-
nding to abstaine from meates which
God hath created to be receiued with
giving thanks of them which beleue /
and knowe the truth.

4. Quia omnis creatura Dei
bona est, & nihil relictum
quod cum gratiarum
actione percipitur.

For euery creature of God is good/
and nothing saide to be refused/ if it bee
receiued with thanksgiving.

5. Sanctificatur enim per
verbum Dei & orationem.

For it is sanctified by the worde of
God/and prayer.

6. Hæc proponens fratri-
bus, bonus eris minister
Christi Iesu, enutritus verbis
fidei & bonæ doctrinæ quam
assecutus es.

If thou put the brethren in remem-
brance of these things / thou shalt bee a
good minister of Iesus Christ / which
hath bene nourished up in the wordes of
faith/and of good doctrine/which thou
hast continually followed.

Der Geist aber saget deut-
lich / daß in den letzten Zeiten werden
etliche von dem Glauben abtreten/
vnd anhangen den verführischen Gei-
stern / vnd lehren der Teufel.

Unden sigez klarliche Ar der stulle noghe ra de fra-
Troen / i de sifte Tider / oc henge ved de bedrageliche
Kander / oc Dieffuelens lardom.

2. Durch die / so in gleißneren Lü-
genredner sind / vnd Brandmal inn
irem Gewissen haben.

Formedelst dem / som i vduertis hellighed tale
Lagn / oc haffue Brendemerke i deris Samuittighed.

3. Vnd verbieten Ehelich zu werden/
vnd zu meiden die Speise / die Gott
geschaffen hat / zu neuen mit danck sa-
gung den Glaubigen / vnd denen die
die Wahrheit erkennen.

De forbinde at giffris / oc biude at sty den Mad/
som Gud haffuer stabe / at de stulle anamme mer Taal-
sigelse / som tro oc kende sandhed.

4. Denn alle Creatur Gottes ist
gut / vnd nichts verwerflich / das mit
danck sagung empfangen wird.

Ehi alle Guds Creature ere gode / oc intet skal for-
stundes / som anammis mer taal sigelse.

5. Denn es wirdt geheiligt durch
das Wort Gottes vnd Gebet.

Ehi der bliffuer helliger formedelst Guds ord oc
bønen.

6. Wenn du den Brüdern solchs für-
heltest / so wirst du ein guter Diener
Jesu Christi sein / auferzogen in den
worten des Glaubens / vnd der guten
Lehre / bey welcher du immerdar ge-
wesen bist.

Der som du giffrer Brøbrene dette til kende / da
bliffuer du en god Ihesu Christi Diener / opfod i Tro-
ens Ord oc god Lardom / haff huilt en du haffuer sled-
se veret.

Doch daß igawnt prawis /
je w postceniich caspich od:
staupli nstetij od Wiary / po-
stauchagijce duchim swob-
nisch / a wlenij Opabestich.

Und doch tawnte opowieda / i k os
starecznych casow od kapla
nietkorych od wiary / stuchatac dus
chow zbradl. wych y nauk czarow-
lich.

2. W pokrystuiw lez mluwif-
cich / a caphowan magijce
swetdomij swet.

Przez obladnosc klameow /
khorow sumnienie goracych zes-
lajam test odciere.

3. Brantijce Manjstuiw /
welijce zbradowati se od pokr-
muow / kterz gest Duoh swow-
fil / aby byli poigijmami s de-
kowanim ob wernich / a ob
rich / kterz gsaup poznali prawu
du.

Ktorzy zalazwa maljenistwa /
kaza / se prwacigac od pokarmow /
Ktorz Bog stworzyl ku wywam
wternym s dzikowaniem / p tym
Ktorz poznali prawde.

4. Neb lajdzstwoenij Bo-
zji dobre gest / a nie nema bdi
zamijceno co s dwowanijm
se pfigijma.

Nbowsem co kowiel Bog stwor-
zyl / dobre jest / a nie nema byc
odrzucono / testiby s dzikowaniem
przyjmowano bylo.

5. Posweczenie zagist strze-
slowo Bozji a Wodluch.

Gdyz poswiecono bywa przez
slowo Boze / y modlami.

6. To budefli pfedkibaci
Bratijm / budefi dobrim
Sluzebnikem Krysta Bzji-
ste / wotmen gsa slowo Wiary
a dobreho nautenij / kterz ho-
gfy doffel.

Jest to podaf bratier / dobrim
bodziest sluga Jesu Krysta / wychos-
wanym w slowach wiary / y nauki
dobrey / Ktorz test starecznie nastas-
dowal.

7. מוֹשְׁמֵי־דִין ע
בְּכִרְתָּהּ דְּסִבְתָּהּ אֶשְׁתַּל
יְדֵרֶשׁ נִפְשָׁךְ בְּכַאנִיחָהּ :

*Fuggi la scuola profana, e da donna
scaccia: & esercita te stesso ne la pietà.*

8. דִּירְשָׁה צִיר דְּפִגְרָה
וּבְנֵי אֶעֱרֹא מִוִּתֵּר בְּאִנִּיחָהּ
דִּין בְּכָל מַדָּם מִוִּתְרָה
וְאִית לָהּ שׁוֹדְרָה דְּחִנָּה
דִּנְבָנָה הִנָּה יְדַעְתִּיר :

*Percuote l'esercitation corporale à
poca cosa: & si lei: ma la pietà: & si de certe
le cose, hauendo la promessa de la vita
presente e de la futura.*

9. מְהִימָנָה הִי מִלְתָּהּ
וְשִׁנָּה הִי לַמַּקְבֻלֹתָהּ :

*Quæstio à parola certa, e digna d'essere
in te recebuit.*

10. מְטוֹל הַדָּם הוּא צִיר
לְאִינוּ וּמִתְחַסְדִּינוּ
דְּמִסְכְּרִינוּ בְּאִלְהָה חִנָּה
דְּאִינִיחָהּ מִחִנָּה דְּבִנָּה
נִשְׁנָה בְּלִהוֹן יִתְרָאִיר
דְּמִהִימָנָה :

*Imperato me per questo: & si tu
de la fides, e si tu de la pietate, percute
habituam posita la sperantiam in Deo: & si tu
re, si tuale e Saluator de tutti gli homini,
e ma si tuale de fideles.*

11. הִלִּין אֵלֶיךָ דְּבִקְרָה
אַנְוִיחָהּ אֶשְׁתַּל :

12. וְלֹא אֶנְשׁ נִבְסָה עַל
טְלִיחָתְךָ אֵלֶיךָ הוּא דְּמִוִּתָּהּ
דְּמִהִימָנָה בְּמִלְתָּהּ
וּבְהִיבְכָהּ וּבְחֻבְכָּהּ
נְבִירְמִנְתָּהּ וּבְדִכְיוֹתָהּ :

*Nemo despicere, & la tua pueritiam:
ma si esumpio a i fedeli me le parole, ne la
conuersatione, ne la charitã, ne la fides,
ne la pietã.*

13. עַד אֶתָּה אֶנָּה אֶתְחַפֵּט
בְּחִינָהּ וּבְכַעֲבוֹתָהּ ו
נְבִירְמִנָה :

*Attendi à la lectione, à l'exhortation,
à la doctrina, enfin à tutto ciò che te venga.*

14. וְלֹא תִבְסָה בְּמִוִּתְרָהּ
דְּאִית בָּךְ הִי דְּאִתְרִבְרָה
לָךְ בְּנִיבִיחָהּ וּבְסִימָנָה
דְּחִישִׁיתָהּ :

*Non far poca stima del dono che ti vien te,
il qual t'è stato dato per prophetia con l'im-
positione de le mani del collegio di Seniores.*

7. וְהִשְׁמַד לָךְ מֵחַל שְׁנִינֹת
הַקִּנּוֹת אֶךְ תִּדְגִיעַ אֶת-בְּשָׂרְךָ
לִידָתָה יְהוָה :

*Mas las fabulas profanas y de viejas desecha
fino exercitare para la piedad.*

8. כִּי-יִגְיעַת תְּבַשֵּׁר לְמַעַט
מוֹעִילָה אֶכֶּל יְדָתָה יְהוָה אֵל-
כָּל-מוֹעִילָה וְיִשְׁלָה לָהּ שְׁבוּעָה
בְּעוֹלָם הָיָה וּבְעוֹלָם הָבָא :

*Porque el corporal exercicio para poco es
prouechoso: mas la piedad à todo aprouecha,
porque tiene promessa de esta vida presente y de
la venidera.*

9. נֶאֱמַן הַדְּבָר הַזֶּה וְשִׁנָּה לְכָל-
לֶקַח :

Palabra fiel, y digna de ser recebida de todos.

10. כִּי-בִוְלָתָה יִצְעָנוּ וְנִחַרְךָ כִּי-
שְׂכָרְנוּ בְּאֵל חִי אֲשֶׁר הוּא מַשִּׁיעַ
כָּל-בְּנֵי אָדָם וְיִוִּתֵּר תְּנַאֲמִינָם :

*Que por esto aun trabajamos, y somos mal
dichos, porque esperamos en el Dios biuiente, el
qual es saluador de todos los hombres, y mayor-
mente de los que creen.*

11. צִוָּה אֶת-הָאֵלֶּה וּלְמַדְמוֹ :
עֲסֹמָנְדָה וְעִסְנָנָה.

12. אִישׁ לֹא יִבּוֹ אֶת-דְּעָרֶיךָ
כִּי-אִם הִיָּה דְמוּתָהּ תְּנַאֲמִינָם
בְּדִבְרֵי בְּהִלִּיכָה בְּאַהֲבָה בְּרוּחַ
בְּאִמּוּנָה בְּכָר תָּם וְיִשָּׁר :

*Ninguno tenga en poco tu mocedad: mas
se exemplo de los fieles en palabra en conuer-
sacion, en charidad, en espiritu, en fe, en limpieza.*

13. עַד-אֲבוֹנָה תִּנְצָח בְּמִקְרָא
בְּנִחְמָה וּבְלִמּוּד :

*Entre tanto que vengo, ocupate en leer, ex-
hortar, en senñar.*

14. אֵל-תִּמְאָס אֶת-מִתָּחַ אֱלֹהִים
אֲשֶׁר בָּךְ הִנְתָּנָה לָךְ בְּבִוְלָתָהּ
בְּשִׁימָת יְדֵי־בְּהִנְרָה :

*No menosprecies el don que está en ti, que te
es dado para prophetizar con la imposition de las
manos de la Anciania.*

8.

7. Τὰς δὲ βεβήλους καὶ γρηγορὰς
μύθους παραιτῶ· γυμνάζει ὁ σαυ-
τὸν πρὸς τὴν σωτηρίαν.

*Mais reiette les fables profanes, &
semblables à celles des vieilles: & t'ex-
erce en pieté.*

8. Ἡ γὰρ σωματοπικὴ γυμνασία
ποῦτος ὀλίγον ἐστὶν ὠφελίμη· ἡ δὲ
δυσέβεια πᾶντα ἀφιλμὸς ἐ-
στίν, ἐπαγγελίας ἐχούσης ζωῆς τῆς
νῦν, καὶ τῆς μελλούσης.

*Car l'exercice corporel est profita-
ble à peu de chose, mais la pieté est pro-
fitable à toutes choses, ayant les pro-
messes de la vie présente, & de celle qui
est à venir.*

9. Πίστις δὲ λόγος· ὅτι πάντες ἀπο-
δοχῆς ἀξιοί.

*Cette parole est certaine, & digne
d'estre entièrement receüe.*

10. Εἰς τὴν γὰρ καὶ παρῶν καὶ
ὀψιζούμεθα, ὅτι ἡλικία μὲν ὅτι
θιγὲς ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων
ἀνθρώπων, μέλυσται πιστῶν.

*Car pour cela aussi travaillons-nous,
& sommes en opprobre, pource que
nous esperons au Dieu viuant: qui est
le conseruateur de tous hommes, mais
principalement des fideles.*

11. Παροργίζετε αὐτοὺς, καὶ διδά-
σκετε.

12. Μηδὲς σου τῆς νεότητος κα-
ταφροσεῖται· ἀλλὰ τὸ πᾶν τὴν
πίστιν ἐν λόγῳ, ἐν ἀγαπῇ, ἐν
ἀγάπῃ, ἐν πίστεϊ, ἐν
ἀγνείᾳ.

*Que nul ne mesprise ta ieunesse:
mais tous paroy des fideles en paroles,
en conuersation, en dilection, en esprit,
en foy, en pureté.*

13. Ὡς ἐρχομαι πρὸς σοὶ τῇ ἀ-
ναγκῇ, τῇ ἀσκαλίᾳ, τῇ διδά-
σκαλίᾳ.

*Sois attentif à la lecture, à l'exhor-
tation, & à l'endoctrinement: isqu'à
ce que ie vienne.*

14. Μη ἀμέλει τῷ ἐν σοὶ χαρί-
σματι, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφη-
τείας, καὶ ὁποῖον τῶν χαρῶν εἰ-
σέλυσεν ἐν.

*Nemets point point à nonchaloir
le don qui est en toi, lequel t'a esté don-
né par prophetie par imposition des
mains de la compagnie des Anciens.*

CAP. IIIL.

7. Ineptas autem & aniles tabulas devita: exerce autem teipsum ad pietatem.

But cast away prophane: and old wiles fables: and exercise thy selfe unto godlines.

8. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est: promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ.

For bodily exercise profiteth little: but godlinesse is profitable unto all things: which hath the promise of the life present and of that to come.

9. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus.

This is a true saying: and by all means worthy to be received.

10. In hoc enim laboramus & maledicimur, quia speramus in Deum vivum, qui est salvator omnium hominum maxime fidelium.

For therefore we labour and are reviled: because we trust in the living God: which is the Saviour of all men: specially of those that believe.

11. Præcipe hæc & doce.

These things command and teach.

12. Nemo adolescentiam tuam cõtemnat: sed exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate.

Let no man despise thy youth: but be an example to the faithful in word, in conversation, in love, in faith, in chastity.

13. Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinæ.

When I come, give attendance to reading, to exhortation, and to doctrine.

14. Noli negligere gratiam quæ in te est: quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyteri.

Despise not the gift that is in thee: which was given thee by prophecy with the laying on of the hands of the presbytery of the Eldership.

Das IIII. Capitel.

7. Der ungeistlichen aber vnd altvettelischen Fabeln/ entschlage dich. Vbe dich selbst aber an der Gottseligkeit.

Dehyle dieß frey dem aandeligen oc kærlinge Fabel/ oc offue dich selbst i Sudelighed.

8. Denn die leibliche Übung ist wenig nütz/ aber die Gottseligkeit ist zu allen dingen nütz/ vnd hat die verheißung dieses vnd des zukünftigen Lebens.

Thi den legemlige offuelße er liden nortelig: Men Sudelighed er mynetlig til alting/ oc haßfuer Fortiettelser/ paa dette oc der utkomende Liff.

9. Das ist je gewißlich war/ vund ein thewer werthes wort.

Der er to visselige sant/ oc it dyrt verdigt Ord.

10. Denn dahin arbeiten wir auch/ vnd werden geschmächt/ daß wir auf den Lebendigen Gott gehoffet haben/ welcher ist der Heiland aller Menschen/ sonderlich aber der Glaubigen.

Thi der paa arbeide oc vil/ oc bliffue forhaanedt/ at vil haabis til den leffuende Gud/ som er alle Menigheds Frelser/ men bespindelige deris som tro.

11. Solches gebueht vnd lehre.

Saadant skal du biude oc lære.

12. Niemand verachte deine Jugend/ sondern se ein Fürbilde den Glaubigen im Wort/ im Wandel/ in der Liebe/ im Geist/ im Glauben/ inn der Keuschheit.

Der skal ingen foracte din Ungdom/ Men vert Exempel saar dem som tro paa Ordet. i Omgængelse/ i Kærighed/ i Anden/ i Troen/ i Kyskhed.

13. Halt an mit lesen/ mit ermanen/ mit lehren/ biß ich komme.

Bliff hart ved mer lesning/ mer formanelse/ mer lærdom/ indtil i g kommer.

14. Laß nicht auß der acht die gabe/ die dir gegeben ist durch die Weissagung/ mit Hand auflegung der Ältesten.

Foracte icke den Gaffue/ som dig er giffuen for medelt Prophetie/ mer Henderis paaleggelse aff de Eldeste.

Kapitola IIIL.

7. Nesussinshch pat a Dabstych bāsinj maruog se: ale cwił sebr samtho f pobożności.

Śāym ođrme bāsat sorōsne p bābie/ ā cwił sebr pobożności.

8. Nieb cłeset cmiēnij k mālū nstetnē geft: Ale pobożność k wstēm wstēm nstetnē geft/ magic zāstibenij p nymtāsspho jiwota/ p budauēgho.

Abowiemēi cłesne cwiēnne mālō pomoje/ āle pobożność k wstēm nstetnē geft/ magic zāstibenij/ āle ob cwiēnne jiwota tēzājūy/ āle p pzytē.

9. Wtēnā kē/ ā wstē wżactnostli hōdnā.

Wtēnā kē tē pōwstācy gosōnā āby byla wstetnē obyrzās tē pzytē mōwānā.

10. Proto zāgistē pracugeme ā hanlīnē bōwāme/ jē māmē nadgē w Bōhā jiwtho/ kē rēz geft Spāstiel wstetnē Lidi/ ā jwłāstē wtēnēgh.

Abowiem pzytē tēz pkeusemy/ p wstetnē bōwāmy/ āle nadgē pōwāmāmy w Bōhā jiwtho/ kē rēz geft Spāstiel wstetnē Lidi/ ā jwłāstē wtēnēgh.

11. Pstfajugj to a wē:

Ty rēzēj opowietay/ p māmē cjay.

12. Nstādny mladoslij wau nepohrdaj/ āle bud pstfllā: dem wtēnēgh w kēl/ w obco: wānij/ w lāse/ w duchu/ w wstē/ w kstetē.

Eden nstē mladosiē tē wstetnē wstetnē/ āle bud wstetnē wstetnē/ w mōwē/ w obwōmānē/ w mōwē/ w duchu/ w wstē/ w kstetē.

13. Wokud kē tōbē nepstijdu/ bud pstē tēstānē/ ā napomij: nānē/ p wstēnē.

W pnydē/ pstny eytānā/ ā napomij: nānē/ p wstēnē.

14. Nstānēbāwāy mlōssli/ kstāz geft w tōbē/ kstāz dānā tōbē kstē Prorocwē/ ā wstlā: dānēj m rulan kstēstēgh wā kē.

Wstāz kstē dānē kstē kstē w tōbē kstē tōbē dānē kstē kstē wstlā: dānēj m rulan kstēstēgh wā kē.

ד

15. כהליו אתהגג ובהיו
היו דתתידע לכל
דל דמיר אתהגג:

Pratica queste cose, sia in queste cose: acciò che il tuo profitto sia manifesto à tutti.

16. ואודרר גבשך
וביחשך וחמסן בהיו כד
הליו גיר תעבד גבשך ויהא
ולאילו השמיעו לך:

Attendi à te stesso, e à la dottrina: perche così facendo saluaras te stesso, e quei che t'ascoltano.

ה

1. בקששא לך הנעור
אלך אבסיהי איר ד
דלאכא ולאילו דטליו איר
דלאחיר:

Non riprendere aspramente un homo vecchio, ma esortalo como padre, e giovanetto, come fratre.

2. ולקששתא איר אמהתא
ולאילו דטליו איר
דלאחיר בכלה דכיותה:

Le donne vecchie come madri: le giovani, come sorelle, con ogni castità.

3. לארמלתא יקר לאילו
לארמלתא אנו בשדחא:

Honora le Vedove che son veramente Vedove.

4. ואו אית ארמלתא
דאיר לה בנא או בני
בנא יאלפון לוקדם דבני
ביתחון יתדקון ויפרעון
חובלא לאבדוהיו דאציר
מקבלא קדם אלהא:

Esse alcuna Vedova ha de figliuoli, o de nepoti, compariua prima à mostrar la lor castità verso la lor propria casa, e rendere alcuno à lor predecessori: perche questo è honesto, e accetto dinanzi à Dio.

ד

15. באלה חרצה וחרצה אשר
ידע לכלם צערך:

Enestas cosas te ocupa con cuydado, en estas está todo, de manera que tu aprouechamiento sea manifesto à todos.

16. החבונך על גבשך ועל
הלמוד ועמד בהם כד בעשונך
ואת חושיע את גבשך ואת
שומעך:

Ten cuydado de ti mismo y de la doctrina: se diligente en esto: Porque si así lo hizieres, à ti mismo saluaras y à los que te oyen.

ה

1. איש וקר לא תצער בו כי
אם חנניהו כאל את הנערים
באחים:

Almas viejas no rinas, mas exhortalo como à padre: à los mas moços, como à hermanos:

2. את זקנות באמות את הנערות
באחות בכלתם לבב:

A las viejas, como à madres: à las mas moças, como à hermanas con toda limpieza.

3. את אלמנות כבוד אשר באמת
אלמנות תנה:

A las biudas honrra, las que de verdad son biudas.

4. ואם לאשה אלמנה היו
לה בנים אדבני בנים תלמדנה
בראשונה לנהג בתיהן בתכמה
וביראת יהוה ולשלים שלומים
לזלדניהן כד את טובה היא
ונרצה לפני אלהים:

Y si alguna biuda tuuiere hijos o miero, aprendan primero à gouernar su casa piamente, y à recompensar à sus padres: porque esto es lo honesto y agradable delante de Dios.

ד

15. Ταύτα μελεῖτε, ἐν ταῖς ἰδίαις,
ἵνα σὺ ὁ Θεὸς καὶ Φαυλὸς ᾖ ὑπο-
στυν.

Pratique ces choses, & y sois attentif: afin qu'il soit connu à tous que tu profites.

16. Ἐπεχε σαυτὸν καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. Πόμψε αὐτοῖς τὸ πρῶτον τοῦτον, καὶ σταυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντας σου.

Enten à toi & à l'endoctrinement: sois perséuerant en ces choses: car en ce faisant tu te salueras & toi, & ceux qui t'écoulent.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε

Πρεσβύτεροι μὴ ὁμιλοῦντες,
ἀλλὰ ὡς ἀδελφοὶ ὡς πατέ-
ρες, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς.

Ne repren pas rudement l'homme ancien: mais admoneste le comme pere: les ieunes, comme freres:

1. Πρεσβύτερος ὡς μητέρα,
νεώτερος ὡς ἀδελφός, ἐν πάσῃ ἀγάπῃ.

Les femmes anciennes, comme meres: les ieunes comme soeurs, en toute pareté.

3. Χήρας τίμα, τὰς ὄντως χήρας.

Honore les veufes qui sont vraiment veufes.

4. Εἰ δὲ τις χήρα τέκνα ἢ ἐγγίνα ἔχῃ, μαρτυρῶντων πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον ὡσεὶς, καὶ ἀμοιβὰς δοποδόναν τοῖς παρονομοῖς: τότε γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ δοποδακτὴν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Mais si quelque veufue a des enfans ou des enfans de ses enfans, qu'ils apprenent premierement à moustrer leur pieté envers leur propre maison, & à rendre la pareille à leurs deuantiers: car cela est bon & agreable deuant Dieu.

I. AD TIMOTH.

CAP. III.

15. Hæc meditare, in his esto, ut profectus tuus manifestus sit omnibus.

Take heed unto thyself; and unto learning: continue therein: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

16. Attende tibi & doctrinæ: instans illis. Hoc enim faciens, & te ipsum saluum facies, & eos qui te audiunt.

Take heed unto thyself; and unto learning: continue therein: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

CAP. V.

Seniorem ne increpaveris: sed obsecra ut patre: iuvenes, ut fratres.

Rebuke not an Elder: but exhort him as a father: and ye younger men as brethren.

2. Anus, ut matres: iuvenulas, ut sorores, in omni castitate.

The elder women as mothers: the younger as sisters: with all purity.

3. Viduas honora: quæ verè viduæ sunt.

Honour widows: which are widows indeed.

4. Si qua autem vidua filios aut nepotes habet: discat primum domum suam regere, & mutuam vicem reddere parentibus, hoc enim acceptum est coram Deo.

But if any widow have children or nephews, let them learn first to show godliness toward their own house: and to reverence their kindred: for that is an honest thing and acceptable before God.

I. An Timotheum.

Das III. Capitel.

15. Solches warte / damit gehe umb / auff daß dein zunehmen in allen dingen offenbar sey.

Take heed unto thee: that thou mayest continue therein: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

16. Hab acht auff dich selbst / vnd auff die Lehre / beharre inn diesen sachen. Denn wo du solches thust / wirst du dich selbst selig machen / vnd die dich hören.

Take heed unto thee: that thou mayest continue therein: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

Das V. Capitel.

Enen alten schelte nicht / sondern ermane ihn als einen Vater / die Jungen als die Brüder.

Rebuke not an Elder: but exhort him as a father: and ye younger men as brethren.

2. Die alten Weiber / als die Mütter / die Jungen als die Schwestern / mit aller keuschheit.

The elder women as mothers: the younger as sisters: with all purity.

3. Ehre die Witwen / welche rechte Witwen sind.

Honour widows: which are widows indeed.

4. So aber eine Witwe Kinder oder Nefen hat / solche laß zuvor lernen ire eigene Häuser Göttlich regieren / vnd den Eltern gleiches vergelten / denn das ist wolgethan / vnd angenehm für Gott.

But if any widow have children or nephews, let them learn first to show godliness toward their own house: and to reverence their kindred: for that is an honest thing and acceptable before God.

I. A Timotheowi.

Kapitola III.

15. Wyśliż na to / a w skutku tego domów / aby prosił się twój zgięty był wspaniały.

Take heed unto thee: that thou mayest continue therein: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

16. Budź się samemu sobie / a w tym samym wytrwaj. Niech to będzie / sam siebie spasi / a tych którzy go słyszą.

Take heed unto thee: that thou mayest continue therein: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

Kapitola V.

Eniś hojnowiż nie reżis / co / ale napominaj jako Ojciec: młodzieńcy jako bracia.

Rebuke not an Elder: but exhort him as a father: and ye younger men as brethren.

2. Starzyż ten jako Matki: młodzieńcy jako Siostry / we wszystkim czystości.

The elder women as mothers: the younger as sisters: with all purity.

3. Wdowy miłuj w postępowaniu / którzy prawdziwi wdowy są.

Honour widows: which are widows indeed.

4. Jeżeli która wdowa ma dzieci / a niech się najpierw nauczy domu swego sprzątać / a rodzicom oddać do pomocy: i słuchać kłopotu: to będzie dobre / a przyjemne przed Bogiem.

But if any widow have children or nephews, let them learn first to show godliness toward their own house: and to reverence their kindred: for that is an honest thing and acceptable before God.

ה

אדם היו דשיראית
ארמלקא הי ומשוחתא
הדא סברה על אלהא הו
ואמיןא בפלחא ובכעיתא
פלחא ובאמיןא :

Quella che è Seramente vedova, & abbandonata, spera in Dio, & professa a me le preghiere & orazioni notte e giorno.

אדם היו דפלחא
אסטנא מיתא הי כד
הי :

Ma quella che sta in delatio, & muore i morte.

היו חיות מסקר להו
דלא רשן יהו :

E tu fa intendi quella cosa, acciochi ella siano in te comprensibile.

אנא אנש גיר דאילין ד
דילא אפון ודיראית
דאילין דאיתיהון פני ביתא
דהימנותא לא יברא הנא
כפר לה בהימנותא וביש
הו מן אילין דלא
מהימין :

Dono se alcuna uem ha cura de suoi, e massimamente de' figliuoli, ha negata la fede, & è peggiore ch'una infedele.

היו דכיל גברא
ארמלקא אידא דלא
בכדא מן שתושני אידא
דלחד הו גברא הות :

La vedova eleggasi che non habbia meno de' sessanta anni, che sia stata moglie d'un sol marito.

ואית לה סהדותא
הכדא שפירא או רבית
בניא או קבלת אכסניא או
אשתא דליון דקדישא או
אדחת לאליצא או הלכת
בכל עבר טוב :

Che habbia testimonio di aver fatto buone opere. Se ella ha allouato i suoi figliuoli, se ha battezzato i figliuoli, se ha lauato i piedi de' Santi, se ha sostenuto di gli afflitti, se ha perseguitato iu ogni buona opera.

מו ארמלקא דיו אילין
דילין אשתא מוסרין
ליו גיר על משחא ובכין
למהימא לגברא :

Ma la vedova ringrazzi, rifiutale: perche come elle si son date a le seruicio contra Christo, vogliono maritarsi.

ה

וואשר באמת אלמנה היא
ויתדה תיחל אל אלהים ותעזר
בתפלות ותהלות יומם ולילה :

Mas la que de verdad es biuda, y sola, espera en Dios, y es diligente en supplicaciones y oraciones noche y dia.

כי אשר מפניה היא אף כי
תיה מתה היא :

Porque la que biue en delicias, biuiendo está muerta.

וואת צנה אחר אשר בלי
מום תהינה :

Manda, pues, esto, para que sean sin reprehension.

ואם איש לאשר לו ויתר
לבגד יבתו לא ידא הנא את
אמונה ותורע לעשות מזל אשר
לא מאמינים :

Y si alguno no tiene cuidado de los suyos, y mayormente de los de su casa, la fe negó, y es peor que el que no creyó.

האלמנה אשר לא תהיה בת
ששים שנה והי אשת איש
אחד לא תבחר :

La biuda sea puesta en officio no meaos que de sesenta annos, la qual aya sido muger de un varon.

ותהי לה ענה במעשים
טבים כי גדלה בגלים כי קבל
את הגלים כי דחצח רגלי
הקדושים כי עזרה לעשוקים
כי נדמה אחרי כל מעשה
טוב :

Que tenga testimonio en buenas obras, Si crió bien sus hijos, Si ha hospedado, Si ha lauado los pies de los Santos, Si ha socorrido a los que han padecido affliccion, Si ha seguido toda buena obra.

וואלמנות הנערות השמר לה
כי כאשר צהלו על המשיח
אוי תבקשנה לתבעל :

Mas las biudas mas moças no admitas: que desque han biuido dissolutamente contra el Christo, quierense casar:

ε.

5. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμνη-
μένη, ἡλπικένη ἐπὶ τοῦ θεοῦ, καὶ πρὸς-
μυθεύει, τῆς δόξης, καὶ τῆς εὐσεβεί-
ας νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

Or celle qui est vrayement veufue & delaissee seulement, espere en Dieu, & perseuerer en prieres & oraisons nuit & iour.

6. Ἡ δὲ ἀπαλαλῶσα, ζῶσα τί-
θεται.

*Mais celle qui vit en delices, est mor-
telle.*

7. Καὶ πῶτα ἀντιλεγόμενα, ἵνα
ἀντιληγόμενα ὦσιν.

*Donner de re ces choses, afin qu'
elles soyent in reprehensibles.*

8. Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλα-
τα τῶν ἁγίων καὶ πιστοῖ, τὴν τι-
στον ἡρώτη, καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων.

Que si quelqu'un n'a soin des siens, & principalement de ceux de sa famille, il a renie la foy, & est pire qu'un infidele.

9. Χήρα ἀκαταλείτω μη ἐλατ-
τον ἐτῶν ἑξήκοντα, γαμήλια ἔως
ἀνδρὸς γενη.

*Que la veufue soit carallee n'ayant
pas moins, de soixante ans, & qui ait e-
té femme d'un seul mari:*

10. Ἐξ ἑργῶν καλοῦς μαρτυρο-
μένη, εἰ ἐκτρέφετο τέκνα, εἰ ἐξου-
δοχεύει, εἰ ἀγωνιστὰς ἐνέχει, εἰ
βλυσσόμενοις ἐπιμενεῖ, εἰ παρὰ ἑρ-
γῶν ἀγαθῶν ἐκταλόμενη.

*Ayant testimonage d'auoir fait bon-
nes ceuures, si elle a nourri ses propres
enfants, si elle a logies estrangers, si elle
laué les pieds des saints, si elle a
subuenu aux affligés, si elle a soigneu-
sement iuui toute bonne ceuure:*

11. Νεώτερας δὲ χήρας παραστή.
ὅτι καὶ κατὰ ἐρημίαν οὖσι & γο-
νοῖς, γαμεῖν θέλουσιν.

*Mais refuse les veufues qui sont plus
jeunes: car quand elles sont deuenues
laicques contre Christ, elles se veulent
marier:*

CAP. V.

5. Quia autem verè vidua est & desolata: speret in Deū, & in istis obsecrationibus & orationibus nocte & die.

And she that is a widow in deed / and left alone, trusteth in God, and continueth in supplications and prayers night and day.

6. Nam quæ in deliciis est: vivens mortua est.

But she that liveth in pleasure / is dead while she liveth.

7. Et hoc præcipe ut irreprehensibiles sint.

These things therefore commandeth that they may be blamelesse.

8. Si quis autem suorum, & maximè domesticorum curam non habet: fidem negavit, & est infideli deterior.

If there be any that promiseth not for his owne / and namely for them of his household: he denieth the faith / and is worse then an infidel.

9. Vidua eligatur non minus sexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor.

Let not a widow be taken into the number under threescore yere old: that hath bene the wife of a husband.

10. In operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, sanctorum pedes lavit, si tribulationem patientibus subministravit, si omne opus bonum subsecuta est.

And well reported of for good works: if shee have nourished her children: if shee have lodged the strangers: if shee have washed the Satures feet: if shee have ministered unto them which were in adversitie: if shee were continually given unto every good work.

11. Adolescentiores autem viduas devita. Cum enim luxuriar fuerint in Christo, nubere volunt.

But refuse the younger widows: for when they have begun to waxe wanton against Christ: they will marrie.

Das V. Capitel.

5. Das ist aber eine rechte Witwe / die einsam ist / die ihre hoffnung auff GOTT stellet / vnd bleibet am Gebet vnd sehen tag vnd nacht.

Wenn der eren reet Widue / so mer ensig den son setzer sie. Daobill Gud/oc bliffuer i sin Den oc formenisse dagocnat

6. Welche aber in wollüsten lebet / die ist lebendig todt.

Wenn den som leffuer i veltig / Dumer leffuendis do.

7. Solchs gebent / auff daß sie untadelich seyen.

Wid saadant / ar de lunde bliffue vstraffelige.

8. So aber jemand die seinen / sonderlich seine Hausgenossen / nicht versorget / der hat den Glauben verlängnet / vnd ist erger denn ein Heyde.

Wenn der som nohem teile besorger sine / besunderlige sine Huiselot / hand bassuer neere Troen/oc er verren end en Hedning.

9. Laß keine Witwe erwöhlet werden vnter sechzig Jaren / vnd die da gewesen sen eines Mannes Weib.

Laß ingen Widue bliffue vduald vnare end ernsinds riue aar / oc den som bassuer vereren Wands Hustru.

10. Vnd die ein zeugniß habe guter werck / so sie Kinder aufgezogen hat / so sie gastfrey gewesen ist / so sie der Heiligen füße gewaschen hat / so sie den trübzeligen handreichung gethan hat / so sie allem guten werck nachkommen ist.

De den som bassuer Widuiffyrd for gode gerninger / Der som hun bassuer opfod born / Der som hun bassuer gerne lent Huff / der som hun bassuer toer Delogenis Geder / Der som hun bassuer hulper de Bedroffenede / Der som hun bassuer giffuit sig effter alle gode gerninger.

11. Der jungen Witwen aber entschlage dich / den wenn sie gayl worden sind wider Christum / so wöllen sie freyen.

Wenn hole dig fra de ynge Widuer / Thi ar naar de bliffue raade imod Christum / da vilde de: giffis.

Kapitola V.

5. Kierā j pał prawā Wdowā gest a ojamelā / ał mā nar dęgi w Bobu / a gest pilna prosieb a Modlitw w dney w noccy.

Kiera prawā jst w dowa test / y oāmōlā / mā nāpōtē w Bobu / y jst w prosieb / y w modlitwach w noccy y w dnie.

6. Nę kiera w rozkoſſe gest / ta jst w gſaucy / mrtwā gest.

Alē kiera test w rozkoſſe / tā jst w iwie vmarła test.

7. A to gim pſiā / aby byly bę aushony.

Ey tedy pſe jst qnōwieday / aby beznaganimā byly.

8. Pał kiera o swęch a nany wieceo domāch pſe nemā / japſelā gest Wier / a gest hora ſy nę jst nawęrnā.

K test kiera mē opāte ſwęch / a zwlaſciā domowch / a nę zaiā ſewiary / y test gorā mę jst mē wieray.

9. Wdowa pał bud wolmā / nany mē magiē Gidſiāre Lech / kiera jst byla gednoho Wufe Wranjſka.

Wdowā nęch bę jst ohranā fō poſtagowanā / mē mlobſa bę dę jst iſt lat / kiera byla jst nā tedne mę jst.

10. W kiera ch dobrych ſwęch dectwij magiē / geſti jst gest Syny wychowala / a do domu pocęstę pſigimāla / geſti jst noby Swatym vmywala / jarmaucenym poſluhowala / geſti jst kaſtſho ſkutu pilna byla.

Mā ſae imlā dęctwo w dobrych velyafach / test dęctw wychowala / test goſcie rāda przymōwala / test ſiā w iſtych nogi vmywala / test w trapienym pomagała / y test w kaſzym velykū dobrym vſtawicjas byla.

11. Mladſch pał Wdow nę pſigimāw Nę kiera jst nę dę gijie na Kryſta / w chſipnoſt jst wydagij.

Alē mlobſch w dowa nę prę mę / bo goſty pocęstę byc bayne prę mē Kryſtoſowi / dę jst mō jst.

ה

12 ודינהו קנס הו דטלמי
המגותהו קנסותא :

*Essendo condannato per haver rinnu-
tata la prima fede.*

13 ולפניו אף חבניתא
פר מתכבד ביות ביתא
ולא בלחד חבניתא
אלא אף דיסנו ממללא
תפיהו סניותא וימללו
מרב ולא ולא :

*Et infirme essendo elle ancora otfese,
imporano a ve a toruo per le cafe : e non
solamente otfese, ma curando curatrici
e curiofe, parlando de cefe che non com-
mentano.*

14 בבא אנתא הכיל דאילין
דטלנו ידנו וילכו פנינו
וידכרו פניהו ולא יתלו
לבצל דבבא אף לא תנא
עלתא דצוחיתא :

*Io voglio dunque che le piu giumenti
maritate, ch'ella governa de figliuoli, ch'
ella governa la casa, me diano a l'an-
nerfario alcuna occasione di dar male.*

15 על דהש ציר שדיו
אנש אנש למסטה דתר
סטנא :

*Perche gia alcune si sono finite dis-
tro a farnia.*

16 או אנש מהימנא או
מהימנא אירג להו
ארמלתא יתסון אפיו
ולא יתקו על עדתא
דלאילין דארמלתא אפיו
דשרא תספד :

*Se alcun fedele, o alcuna fedele ha
de le vedove, founenga loro, e non si gra-
ua la Chiesa : accio ch'ella habbia affai per
quelle che son veramente vedove.*

17 השניא אילין דשפיר
מתדברין לא יתקא עפיתא
רשון יתבאירג לאילין
דלאין בבולתא ופירקלנא :

*I Seniors che governano bene, fiano
tenuti degni di doppio honore, massima-
mente quelli che s'affaticano na la parola
e na la dottrina.*

18 אמר ציר דתבא דלא
תכלהו תנא דברכתא
ישנא ופאלא אנה :

*Improbo la Scrittura dice, Non la-
gar la bocca al buo che tira il gramo. E
pio, L'operario e degno de la sua mercede.*

ה

12 וישלח משפטן כ"על
אמונתן הראשונה בדוד :

*Condemnadas ya, por auer falsado la pri-
mera fe.*

13 יחד במדמה ובשפלות ידים
לומדות להחלך מביתה לביתה
לא לכד בשפלות ידים כ"אם
גם מריבות עושות ומדברות
חלקות ומתחלות אשר לא שוות :

*Item, ansimismo tambien las ociosas enfen-
nadas a andar de casa en casa : y no solamente o-
ciosas, mas aun parleras, y curiosas, parlando lo-
que no conuizae.*

14 וחפץ אני אשר תפעלנה
הנערות תלדנה בנים תנהגנה
בית וסבה לא אחת להחלל
אשר עליה יוכל השטר לגדף
ולחרף :

*Quiero, pues, que las mas moças se casen,
crien hijos, gobiernen casa : que ninguna ocasi-
on den al aduersario para mal dezir.*

15 כ"מעט נשים מהנה סור
אחרי השטר :

*Porque ya algunas han buuelto atrás en pos
de Saranas.*

16 אם לא ש יאמן אלהאשה
גאמנת ישלחם אלמנות הוא
יכלכל אותנה ולא יכבד על-
העדה ומצא להן אשר באמת
אלמנות הנה :

*Y si algun fiel (ó alguna fiel) tiene biudas,
mantengalas, y no sea cargada la Iglesia : para que
aya lo que es menester para las que de verdad son
biudas.*

17 וקני העדה אשר מיטיבים
לנה כפלים ישור להכבד ועל-
היזעים בדבר ובלמוד :

*Los Ancianos que gobiernan bien, sean au-
dos por dignos de doblada honrra : y mayormen-
te los que trabajan en predicar y enseñar.*

18 כ"אמר הכתב לא תחסם
שור בדישו לא תלין פעלה
שכיר אתך עד בקר :

*Que la Escriptura dize, No ataras la boca al
buey que trilla. Item, Digno es el obrero, de su
jornal.*

ו.

12. Εχουσαι κειμα. ὅτι τὴν πρῶ-
τὴν πίστιν ἤβησαν.

*Ayant leur condamnation, eutane
qu'elles ont faulxé leur premiere foy.*

13. Ἄμα δὲ τὸν ἀρχαῖον μαθητεύ-
ον παροχρημαται τὰς οἰκίας· ἐμό-
νον ἡ ἀρχαί, ἀλλὰ καὶ φλυαροί
καὶ περιεργοί, λαλοῦσαι τὰ μὴ ὀ-
νή.

*Et avec cela iuss' elles oisieuses, el-
les apprenant d'aller de maison en mai-
son : & font non seulement oisueles,
mais aussi babillardes, & curieuses, en
babillant de choies mal seantes.*

14. Βούλομαι οὖν νεωτέραις χήραις
γαμεῖν, τεκνογενεῖν, οἰκὸς διατείνειν,
μηδὲ μὲν ἀφ' οὐλοῦ διδόναι τῷ ἀν-
τιμυμνῶσι τοιοῦτης χάρις.

*Je vuell donc que les ieunes veufes
se marient, qu'elles procurent ligues,
qu'elles gouvernent le menage : & qu'el-
les ne donnent aucune occasion à l'ad-
uersaire de mesdire.*

15. Ἢδὴ γὰρ πῶς ἔχεις ἀπιστεῖν ὁ-
πίσω τῷ σατανᾷ.

*Car déjà se font desfoyes quelques
vnees apies Satan.*

16. Εἰ τις πῶς ἢ πῶς ἔχει χήρας
ἐπιτρέτω αὐταῖς· καὶ μὴ βαρὺ-
δω ἢ καταδυσία, ὡς τὰς ὄντας
χήρας ἐπαρκεῖ.

*Quel si quelque homme ou femme
fidel a des veufes, qu'il leur subuene,
& q' e l'Eglise n'en soit chargée, afin
qu'il y ait assez pour celles qui sont vra-
yement veufes.*

17. Οἱ καλῶς περεσώτες πρεσ-
βυτροὶ διπλῆς τιμῆς ἀξιοῦνται
οὖν, μάλα γὰρ οἱ κατὰ νους ἐν λόγῳ
καὶ διδασκαλίᾳ.

*Que les anciens qui president deuē-
ment, loyent reputés dignes de double
honneur : principalement ceux qui tra-
vaillent en la Parole & en endoctrine-
ment.*

18. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βουὴ ἀ-
λοῶνται ὁ φειμιστὴς καὶ ὁ ἀγρο-
γότης ὁ μισθὸν αὐτοῦ.

*Car l'Escripture dit, Tu n'enmusoleras
point le bœuf qui foule le grain : nem,
L'ouurier est digne de son salaire.*

I. AD TIMOTH:

CAP. V.

12. Habentes damnationem, quia primam faciem iterum fecerunt.

Having damnation / because they have broken the first sayth.

13. Simul autem & otiosæ discunt circumire domos: non solum otiosæ, sed & verbosæ & curiosæ, loquentes quæ non oportet.

And likewise also being idle they learn to go about from house to house: yea / they are not onely idle / but also prattlers and curiosities / speaking things which are not comely.

14. Volo ergo iuniores nubere, filios procreare, matres familiâs esse: nullam occasionem dare adversario maledicti gratia.

I will therefore that the younger men marry, and bear children: and give matres the house and give none occasion to the adversary to speak evil.

15. Iam enim quædam conversæ sunt retro satanam.

For certayne are already turned backe after Satan.

16. Siquis fidelis habet viduas, subministret illis, & non gravetur ecclesia: utiis quæ verè viduæ sunt, sufficiat.

If any faithful man / or faithful woman have widows / let them minister unto them / and let not the Church be charged / that they may be sufficient for them that are widows in verbe.

17. Qui bene præsumunt præbiteri, duplici honore digni habeantur: maximè qui laborant in verbo & doctrina.

The Elders that rule well / are worthy of double honour / specially they which labour in the worde and doctrine.

18. Dicit enim scriptura: Non infranabis bovi trituranti, & dignus est operarius mercede sua.

For the Scripture sayth / Thou shalt not moue all the mouth of the ore that treadeth out the corne: and / The labourer is worthy of his wages.

I. An Timotheum.

Das V. Capitel.

12. Und haben jr vrtheil / daß sie den ersten glauben verbrochen haben.

De haue deris Dom / ar de haue forbruder den Erste Tro.

13. Darneben seind sie faul / vnd lernen vmbblaffen durch die Häuser / nicht allein aber sind sie faul / sondern auch schwäzig vnd fürwitzig / vnd reden daß nicht sein soll.

Der al mer ere de oc lade / oc lare at lebe omfring t / Dufene / oc de ere tse alsomeniste lade / men oc sa fulde off / squalder oc winging handel / oc tale der som tse istal vere.

14. So will ich nun / daß die jungen Wittwen freyen / Kinder zeugen / hauff halten / dem Widersacher keine vrsach geben zu schelten.

So vil iegnu / ar de vngs Widuer stulle giffis / sode born / holde huff / tse giffue Wodstanderen nogen aarsaage til fortalise.

15. Denn es sind schon etliche vmbgewand / dem Sathan nach.

Thi der ere allerede nogle omvende / after Satan.

16. So aber ein glaubiger oder gläubiginne Wittwen hat / der versorge dieselbigen / vnd lasse die Gemeine nicht beschweret werden / auff daß die / so rechte Wittwen sind / mögen gnug haben.

Der som nogen tro Mand eller tro Quinde haue / oc stulle de besorge dem / oc lare tse Re nigheden besuaris. Paa der ar de som ere reite Widuer / tunde haue noet.

17. Die Eltesten / die wol für stehen die halt man zwoyfacher ehren werth / sonderlich die da arbeiten im Wort / vnd in der Lehre.

De Eldre som ere gode forstandere / dem holder mand ar vere dubbelt are verde. besunderlige dem / som arbeidet Ordet / oc vdi lærdom.

18. Denn es spricht die schrift: Du sollt nicht dem Ochsen das Maul verbinden / der da dreschet. Und ein arbeiter ist seines lohns werth.

Thi Scriffen siger / du skalt tse bindemunden til paa den Oxe som trestet. De en Arbejdere er sin løn verd.

I. R Tymotheowi.

Kapitola V.

12. Tedy tepruio se todawati chregij / gsaue gij wpetupenij / pro to / nub gsaui prwnij wjru zrusstly :

Xo tym godne przycany / si prw gsaui arc obzucily.

13. A tale v pramijee wlij se chobiti vo domij / a ne toli to zahalegijee / ale tale sli benn v wstetne mlurjee / co j nestluff.

A Pramu thej v pramijee / vca se chobiti dom ob romu / a ne tyko pramijee / ale te j sa swet gorlwe / nieportzednem rzeja: me se bawiac / plotac to to nie przystoi.

14. Protoj chcy aby se mlad / sli w dawa / Synu rodily / a dospodny boly / aby jadni pftliny ne baly protiwni / a by o nich mogt je mlurwit.

Chcy tedy aby mladse fly ja maj / y pftci rodily / dom rzeja dily przic wstet / jadni przic chynylie dawaty to zlorzest mny.

15. Neb nstet gsaui se obratily ptepo Satana sliowi.

Abow em tuf nstetore odstapity / y ja Satanaem fly.

16. Protoj gestlye sbo wtrny ma Wdow / pomoe tish gim / aby ne bly obijena Efr / tem / aby tish tterz prawt Wdow gsaui / statlio.

A tisti Proy wstetny / abo tse / ka werna ma wdow / niech te w / spomaga / a nistchay tse ciol me bes ohe obiazon / aby wstomagal ty tiora sa prawt jide wdow.

17. Antij tistij doblye prawugij / dwogij ci hodni gim / ni budte: a zwlastet si tistij prawugij w Slowu / a w pte nji.

Starste Echorz se dobrze wprze jze swym sprawia nstch ma / ta godnym dwotakcy ciel / a zwlastet jary Echorz prachia w slo / wiew nauce.

18. Neb prawij Dismo: Ne zawijese vst Wola / tterz mlakij. A opkt Hoden gest dlinist swt mdy.

Abow em mowi vstino: Wo / lowi wymiaciacemu zboje nie zawijese gedy. A Godny jest ro / botni zaplaty swotcy.

ה

19 על קשישא קטיגרינתא
לא תקבד אלא על פרו
תרו ופלת סהדיו:

*Contra Un Seniore non recibes accusa-
tione, sicut forte duo à tri testem.*

20 לאילו וחסד קדם
כל גש כן דאך שרבה
אנשא דחלו:

*Quelli che peccano, riprendilo in pre-
sencia de tutti: acciò che gli altri ancora
habbiano timore.*

21 משהד אנא לך קדם
אלהא ובדו יסע משחא
ומל אכזה גבנה דחלו
תטר וכן יתקד רעין
למדם ולא תסעור מדם
במשב באפה:

*Io ti congiuro dimandà à Dio, & al
Signor Iesus Christo, & gli Angeli eletti,
che tu offeris questo caso senza preferir l'
uno à l'altro, niente facendo per inclinazione
verso alcuna parte.*

22 אידא בעגל על אנש
לא תסי ולא תשתותה
בחהא בוכרא נפשי טד
בדכיותה:

*Non porre di leggiero le mani sopra al
cuno, & non partecipare de peccati alieni.
Conferma te stesso puro.*

23 ובכיל מיה לא תשתה
אלא חמר קליל הית
שתה מטול אסטומכך
ומטול בורהך אמריגא:

*De bona inuanti non beuere acqua,
ma & si un poco de vino, per cagion del tuo
stomaco, & de la tua spesse infermità.*

24 אית בני גש
דחשההו ידעין אגון ומ
ומקדמין להו לבית דינא
ואית דביתהו אגלין:

*I peccati d'alcuni homini son ma-
nifesti prima: & consono auanti in con-
dennatione: ma ad alcuni ancora segre-
tano dapoi.*

25 חכנא אף עבדא סבא
ידעין אגון ואגלין
דחגדיאית אגון למשחא
לא משכחין:

*Similmente ancor le buone opere son
manifeste auanti: & quelle che sono altri-
menti, non possan esser nascoste.*

ה

19 על זקן העדה שטנה ודבר
הזכה לא תקבל מלבד אדם-לא
בם שנים או בם שלוש

עדים:

*Contra el Anciano no recibas accusacion si
no con dos otros testigos.*

20 אחתטאים לעיני כלם
הוכיע אשר תאחרים יראון:

*A los que peccaren, redarguyelos delante de
todos, para que los otros tambien ayan temor:*

21 ומעד אנכי לפני אלהים
ואדנינו ישוע המשיח ומלאכים
הבחירים אשר תשמר אח-
תאלה בלתי הכרת פנים במשפט
ולא לנטות ימין או שמאל:

*Requiro te delante de Dios y del Sennor
Iesus el Christo, y de sus Angeles escogidos, que
guardes estas cosas: sin per juyzio de nadie, que
nada hagas acostandore à la vna parte.*

22 אחידים מהרה על איש
לא תשים ולא ארהך בחברה
עם פועלי עין ללכת עם אנשי
רשע השתמר מעונך וחם וישר
יצרך:

*No facilmente impongas las manos à algu-
no, ni comuniques en peccados agenos, con-
seruete en limpieza.*

23 לא תעודר לשחיות מים כי-
אם תשתה מעט יין בעבור
מחלה מעיך וחליים רבים:

*No beuas de aqui adelante agua, si no vsa
de vn poco de vino por causa del estomago y de
tus continas enfermedades.*

24 הו בני אדם שתטאחם
גזרעות ומקדימות למשפט והו
חטאת אחרות המאחרות לבוא
במשפט:

*Los peccados de algunos hombres antes que
vengà à juyzio, son manifestos: à otros les vien-
en despues:*

25 וכמו כן הו מעשים טובים
הנודעים והו אשר להפך לא
נודעים אך לא יוכלו להחבא:

*Ansimismo las buenas obras antes son ma-
nifestas: y las que son de otra manera, no se pue-
den esconder.*

ז.

19. Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγο-
ρίας μὴ ἀποδέχου, ὡς καὶ ἐν
πρὸς δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

*Ne reçois point d'accusation contre
l'Ancien, sous deux ou trois tes-
timons.*

20. Τῶς ἀμαρτυροῦντας ἐνώπιον
πάντων ἐλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ
φοβόν ἔχωσι.

*Repro publicquement ceux qui pe-
chent, afin que les autres aussi en aient
crainte.*

21. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ καὶ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῶν
ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
φυλάξῃς χωρίς πικροματίας,
μηδὲν ποιῶν καὶ ἀποκλίσιν.

*Je t'adjure deuant Dieu & le Sei-
gneur Iesus Christ, & les Anges elects,
que tu gardes ces choses sans preferer
l'un à l'autre, ne faisant rien au panché
d'un costé.*

22. Καίτοις ὁχλῶς μηδὲν ὁμι-
λήσῃ, μηδὲ κοινωνήσῃ ἀμαρτίας ἀλ-
λοτρίαις. σταυτὸν ἀγνὸν τήρη.

*N'impose point hastivement les
mains sur aucun, & ne communique
point aux peccés d'autrui: garde toi par
toi même.*

23. Μηδέτι ὑδροπότῃ· ἀλλ' αἴνῃ ὀ-
λίγη χρεὼς εἴς τὸν στομάχον σου, καὶ
πρὸς πυλῆδας σου ἀσθενείας.

*Ne boi plus d'eau, mais vsé d'un peu
de vin à cause de ton estomach, & à cau-
se des maladies que tu as souuent.*

24. Τῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι
ἀποκαλύπτῃ εἰς, καὶ ἀγνοῦνται εἰς κρι-
σιν· τοῖς δὲ καὶ ἐκκαλυφθῶσιν.

*Les peccés de quelques uns se ma-
nifestent deuant, & viennent en iuant en
leur condemnation: mais en d'autres
ils fauuent aprés.*

25. Ὅσῳτις καὶ τὰ καλὰ ἔργα
ἀποκαλύπτῃ εἰσι, καὶ τὰ ἀπὸ καὶ ἔχουσιν
καρτελεῖν αἱ ἐδωκεται.

*Semblablement aussi les bonnes œu-
res se manifestent deuant, & celles qui
sont autrement ne peuvent estre ca-
chées.*

I. AD TIMOTH.

CAP. V.

19. Adversus presbyterum accusationem noli recipere: nisi sub duobus aut tribus testibus.

Against an Elder receive not accusation: but under two or three witnesses.

20. Peccantes, coram omnibus argue: ut & ceteri timorem habeant.

Them that sinner/rebute openly/that they also may fear.

21. Testor coram Deo & Christo Iesu & electis angelis, ut hæc custodias sine pra-iudicio, nihil faciēs in aliam partem declinando.

I charge thee before God and the Lord Jesus Christ, and the elect Angels, that thou observe these things without preferring one to another, and do nothing partially.

22. Manus cito nemini imponeris, neque communicaveris peccatis alienis. Teipsum castum custodi,

Lay hands suddenly on no man: neither be partaker of other mens sinnes: keep thy self pure.

23. Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.

Drinke no longer water: but use a little wine for thy stomachs sake, and thine often infirmities.

24. Quorundam hominū peccata manifesta sunt, præcedentia ad iudicium: quosdam autem sublequantur.

Some mens sinnes are open before hand: and goe before iudgement: but some mens sinnes followe after.

25. Similiter & facta bona, manifesta sunt: & quæ aliter se habent, abscondi non possunt.

Likewise also the good works are manifest before hand: and they that are otherwise cannot be hid.

I. An Timotheum.

Das V. Capitel.

19. Wider einen Eltesten nim keine klage auff / außer zweyen oder dreyen Zeugen.

Anamme ick noget Klagemaal med en aff de Eldre / Vden ihu eller try Vidne.

20. Die da sündigen / die straffe für allen / auff daß sich auch die andern fürchten.

De som synde / dem straffe saar alle / Paa det de andre oc skulle frygte sig.

21. Ich bezeuge für Gott / vnd dem HERREN Jesu Christo / vnd den außgewählten Engeln / daß du solches haltest / Ohn eigen Gutdünckel / vnd nichts thus nach gunst.

Jeg vidner saar Gud / oc den HERRE Jesu Christo oc de vvalde Engle / at du holder dette / vden dit eget gode mytke / oc got in sed for gunst.

22. Die Hende lege niemand bald auff. Mache dich auch nicht theilhaftig frembder sünden. Halt dich selber keusch.

Du skal icke legge Henderne snart paa nogen / gør dig oc icke delactig i fremmede synder. Hold dig selft hyst.

23. Trinck nicht mehr Wasser / sondern brauche ein wenig Weins / umb deines Magens willen / vnd daß du offtfρανck bist.

Drick icke mere vand / men bruge søge Vin / for din Maffue stylt / oc for du est offte siug.

24. Etlicher Menschen sünde sind offenbar / daß man sie vorhin richten kan. Etlicher aber werden hernach offsenbar.

Nogle Menniskis synder ere obenbare / at man kan tilforne dem dem. De nogle skulle obenbare her efter.

25. Desselbigen gleichen auch etlicher gute werck sind zuvor offenbar / vnd die andern bleiben auch nicht verborgen.

Disligeft ere oc noglis gode gerninger obenbare tilfornt / oc de andre bliffue oc saa icke stultte.

I. R Tymotheowi.

Kapitola V.

19. Proti kniepy zasoby ne pfigismay / gedinē pod dwiema nebo pod trimi swiadeky.

Przeciwko starstemu nie przystupuj sargu / wyia wyprawdawa abo trzech swiadkow.

20. Ty pal ktekij hteff / pte dewssiem trefcy / at se y ginij bogij.

X thy krosy grzesha / kars przed wyistymi / aby sie y drudyj bali.

21. Dswiadekujit pteb Bohem y kryssem Gzyssem / y pteb wywolennymi Angely goho / aby tchto wtey ofstijhal bez vmenstsenij / nie netine na gl nau stranu se vchyluge.

Oswiadeciam sie przed Bogiem / y Panem Jesu Chrystem / y Anioły wybrannymi aby siey rzeczy zachowal / nie przekladajac iednego nad drugiego / nie czyniac nic przychylajac sie do krosy strone.

22. Niewzkladay rukau ryche lena nizadnego / ani mty spolsku s cyzmy hteichy. Tche sa mty ofstijhay w listore.

Ketu atna foga nie wzkladay rychlo / ani badij wzestawiam grzechow cudzych / same siebie cizlym zachoway.

23. Netygiy Wody / ale posijhay strowni Wina pro twoyg zahude / y pro tate twy nemocy.

Taj daley wody nie pij / ale w way porroffe wino dla zolady twego / y cizlych chorob twoych.

24. Ntkterych lidij hteichy w glau zawnij / ktekij pteb / chategij Gaud / ntkterych pal saudem zawni budau.

Ntkterych ludij grzechy przed tym bywaly lawae / w przod idac na potepienie / a za ntkterymi idu pozad.

25. Tty y Gtuckowt do btyj glau zawni / a ktekij gi ntl glau / tate stryti byti ne mohau t.

Takzetej dobre wzynki przed tym lawne bywaly / a ty krosy sinaczej maly / nie mogu byt tayne.

אילו דאיתיהון תחית
גירא דעבדותא למדיהון
בכל איקד יאחדון דל
יהונא שמה דאלהא
יירלכנה מתענה :

*Tutti i servi che son sotto il giogo, si-
mulo a lor signori d'ogni honore: ac-
còche il nome di Dio e la sua dottrina no
sia blasphemata.*

2 אילו דיו דאית להון
מדיא מהומנא לא יכסון
בהון על דאיתיהון אפון
אלהא יתיראית ישמשון
אפון על מהומנא אפון
ותבינא הליו דמתתניהון
בתשמתהון הליו אלה
ובצירי ביהון :

*E quelli che hanno i padroni fedeli,
non gli disprezzano, anzi, quando che
sogliono, anzi, maggiormente lo servono,
perocchio son fedeli e diletti, come quelli
che son partecipi del beneficio. Insegna
queste cose, & esortane.*

3 אילו דאית אנש המלה
יירלכנה אחרנא ואלה
מתקרב למלא חלימתא
דמיו ישוע משיחא
ולירלכנה יתדלת אלהא :

*Se alguno infirma alymentis, e non
i accofo a le sane parole del nostro Signor
Iesus Christo, e a la dottrina che e secon-
do la p'et'.*

4 הנא דמתתרים פר מדיס
לא ידע אלה כדיר בדרשא
ובפעתא דמלא דמיהון
הוא חסמא וחרנא וגודפא
ומסס פרצינא פישא :

*Cosui e gonfiato da superbia non so-
penda nulla, ma offendo solo interno a
le questioni, e combattimenti di parole:
da le quali nasce invidia, contumacia, bo-
stancia, male sospettioni.*

5 ושחקא דבני גשא אילו
דמתפל דעניהון וגליון מן
קושמא וסברין דתאגירמא
הי דחלת אלהא אמת דיו
אתרחק מן הליו :

*Dispute inutili d'hommes, corrotti di
mente, e privati da la verita, che stimano
la pietate essere un guadagno. Separati da
questi tali.*

6 ותאגירמא ציר דילו רבא
הי דאיתיה דחלת אלהא
בחדותא דמסתון :

*Egli e bene un gran guadagno la pietate
col contentarsi di cio che altri si troua.*

1 כל העבדים אשר היו תחת
העל יקרו אלהים בעיניהם
ויכבדום ויאמרום פן יחרק
שם אלהים ותורת הבשורה :

*Todos los que estan debaxo de yugo de ser-
uidumbre, tengan a sus sennores por dignos de
toda honrra, porque no sea blasphemado el nom-
bre del Sennor y su doctrina.*

2 ואשר יש להם אלהים
נאמנים כל יבון להם כד
אחים המה כדאיתיהם יתיראית
כדמאמינים המה ואמרום
וכדחברי טוב יהיה בארץ תמים
את האלה למד נחמם :

*Y los que tienen sennores fieles, no los ren-
gan en menos por ser sus hermanos: antes los sir-
uan mejor, porquanto son fieles y amados, y par-
ticipes del beneficio. Esto ensenna y exho-
ta.*

3 אם איש ילמד דברים אחרים
ולא יבוא לגיח בטוב ואמת
דברי אלהינו ישוע המשיח
ובתורה אשר פיראת יהיה :

*El que ensenna otra cosa, y no se allega a las
sanas palabras del Sennor nuestro Iesus el Chri-
sto, y a la doctrina que es conforme a la piedad.*

4 הוא מתדומם ומאמרה לא
מבין כדאית חלה בפשלות
ובריכות הדברים מאשר תהיה
שנאה מריבה גדולה מחשבות
מומח רעות :

*Hinchado es, nade sabe, en lo que se acerca
de quistiones y contriendas de palabras de las qua-
les nacen embidias, pleytos, maledicencias, ma-
las sospechas.*

5 מצוה העדות רק בליון אנשים
אשר יבער יכסל שכלם וחסרו
אמת וחושבים כדאית יהיה
ההילמה רבא אוילבצע לכך
סודה מאשר באלה :

*Combates de hombres corrotos de enten-
dimiento, y privados de la verdad, y que tienen la
piedad por grangeria.*

6 כדאית יהיה אמת דיהיה
מדהבה גדולה היא :

*Grande grangeria empero es la piedad con
lo que basta.*

ΚΕΦΑΛΑ. 5.

Ος εινον απο ζυγων δουλων
της ιδιαις δεαυταις πασης
μηδς αζητους ηγαδιωσαν, ινα μη
το νομα του Θεου, η η διδασκαλια
βλασφημηται.

*Que tous se fassent qui sont sous le ioug,
reputent leurs propres maistres dignes
de tout honneur: afin que le Nom de
Dieu & sa doctrine ne soit blasphemee.*

2. Οι δε πιστους έχοντες διαπο-
τες, μη κατὰ φρονησιν, ότι α-
δελφοί εινον· αλλά μάλλον δυν-
λευτώσαν, ότι πιστοί εισι, η αρε-
τη, οι της εραχίας αντιλαμ-
βανόμενοι· ταύτα διδάσκει και πα-
ροχαλκι.

*Et ceux qui ont des maistres fide-
les, qu'ils ne les méprisent point à cau-
se qu'ils sont freres, ains plusost qu'ils
le seruent, à cause qu'ils sont fideles &
bien aimés, estant participans du bene-
fice. Enseigne ces choses & esborte.*

3. Ει τις προδιδασκαλῶ, και μη
προσέχεται υπακούσαι λόγους
της ευαγγελιῶν ιησου χριστου,
τη κατὰ δόξαν διδασκαλία,

*Si que'un enseigne autrement, &
ne consent aux saines paroles de nostre
Seigneur Iesus Christ, & à la doctrine
qu'est selon pieté:*

4. Τενύφωται, μηδεν θεοσεμ-
νῶν, αλλά νοσῶν πλεῖς ζητήσε-
ως λογισμαί· ἐξ ὧν γινεται φθό-
νος, εἰς, βλασφημία, πόνους
πονηραί.

*Ice lui est enflé, ne sachant rien, ains
estant fol apres des questions & débats
de paroles, desquelles s'engendrent en-
uies, noises, mesdisances, mauuais soup-
çons.*

5. Διαπορευόμεναι διεφθαρμέ-
νων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπε-
σερχόμενων τῆς ἀληθείας, νομι-
ζόντων περισσὸν εἶναι τὴν δικαιο-
σύνην, ἀφίπτεται ἀπὸ τῶν πιστῶν.

*Vaines disputes d'hommes qui sont
corrompus d'entendement, & destitués
de verité, reputans pieté estre gain: re-
tiroi de ceux qui sont tels.*

6. Ἐστὶν ἡ περισσὸς μέγας ἡ δι-
καιοσύνη καὶ αὐταρκείας.

*Or la pieté avec contentement d'e-
sprit est un grand gain.*

Capitola VI.

Křesťanský Služebníček pod
ghem gsau / at magij Pá-
ny světe wššy poctivosti / aby
gměno Boží avčeni nabylo
rauháno.

Rozryskowiesz Nabyś sa rod
iarniem / nledy rozumiesz pās
ny swe godne byc wdelatney czi
aby mie Bozey nauka nie byla
blaznosa.

2. *Stetis pot magij wtrne*
Dany / nepotupagtej gich / je
gsau Bratli: ale radlgi sluzi
te / proto je gsau wtrni a mi
li / pako tciij; dobrodinis wla
stni gsau. Wtiš tomu a nape
mijnay.

A storkymáta pańy wierne/
ściech ichne wigordzataliś za brás-
cia/śle radzay niech służa/ ś za
wierne umiłowani/ y uczestniśi
dobrodzietyśa Bożego ty chre-
czy nawczay/ y napominay.

3. Dastli do gínat'vlij / ane
povoluge zdramm katem
Dána nasscho Gschisse Kry-
sta / atomu vlenij / fierl'g gest
podle pobožnosti.

Jeśli E: horozney nábf vciyl á
nleprystawa fu szrowym powies
ócam Pana nášego Jezu Chrystá
y fu tcy nauce E:ora iest wedle por
bojności.

4. Talomſt geſt yſſny nie
ncomtge / ale geſt nemiaudrſ
pſi oſaſtſch a hādaniſch w ſe
ti: i kſerſch ſto pochſzſegij / ſā
wiſt / ſwār / rauhānſi / glā do
wſniji wānſi.

Cenę ci się nadetn nie nie wnieś
 fac / ale palecie o fole gabet y swoz
 rowo flaw. ed / s fihorych robie
 zajrość / swaz / sforzeć / flawa /
 sle podvyszczenta.

5. Doremno hādaniš Eidiš
na myšli porussenshch / a ktiš
gsauzbaweni prawdy / domni
wagije sežchb etlesnch žyst bo
la pobojnost. (Takowšč se
warag.)

Przewrotne ćwiczenia ludz
roztumu stajonego / w którym odie
ta jest prawda mając pobożność
i aysk / odlacze / sie od tych którzy
sa takowi.

6. Gestiž pal zo st wellš/pos
božnost s destatečnostij.

Nyestci wielki był pobożność
i myślenie! który przedstawia na
tym com.

7. מִדָּם צִיר לֹא אֶעֱלֶה
לְעֹלָמָה וּיְדִיעָא דְּהַרְף לֹא
דְּנִיבִיק מִבְּרָא מִשְׁכְּרִינִי:

Imperioche niente habbiam portato nel mondo, certo è che niente ancora ne possiamo riportare.

8. מִטוֹל הֵנָּה סִפְקָה לִּי
מֵאֲכֹלֶתָּה וְתִבְּרִיתָה:

Ma avendo noi gli alimenti, e da poterli copiar, es comenciarono da quelli.

9. אֵילִיו הָיוּ דְּעִבְדִּי לְמִצְוָה
וְכָלִיו בְּנִסְיוֹנָה וְכִפְתָּה
וּבְרִיגִיתָה סִנְאִתָּה דְּסִכְלוֹ
וּמִסְכְּנוֹ וּמִטְבָּעֵנוֹ לְכָל
נִשְׂאָה בְּחִבְלָה וּבְאִבְרָנָה:

La dona quelli che vogliamo arricchire, c'usciamo la tentatione, a noi laccio, & un molte cupidità stelo a noi, & la quale sommarono gli huomini ne la morte e perditione.

10. עֲקָרָה צִיר דְּכִלְהִי
בִּישְׁתָּה אִיתִיהָ נְחִמָּה
בְּסִפְפָּה דְּאִיתִי אֲנִישָׁה
בְּאִתְּרִינָה לָהּ וּבְמִן
הַיְּמִינִתָּה טַעַם וּנְפִשָׁהּ
אֶעֱלֶה לְדִוְנָה סִנְאָה:

Perioche il desiderio de la ricchezza è radice de tutti mali: e quale alcuni appetendo, hanno deviato da la fede, e sono si multiplati se stessi in molte dolori.

11. אֲנִי דִּין אִין בְּרִיגִיתָּה
דְּאֵלֶיהָ מִן הָלִין צְרוּק
וְחִבְטָהּ בְּתֵר וּדִיקוּתָהּ וּבְתֵר
בְּאִנְיוּתָהּ וּבְתֵר הַיְּמִינִתָּה
וּבְתֵר חִבְבָּהּ וּבְתֵר מִסְכְּרִינִתָּה
וּבְתֵר מִכִּיכּוּתָהּ:

Ma tu, o huomo de Dio, fuggi queste cose, e seque la giustizia, la pietà, la fede, la charità, la patientia, la mansuetudine.

12. וְאִתְּפִשׁ בְּאִנְיוּתָהּ טָבָא
דְּהַיְּמִינִתָּה וְאִדְּרֵךְ הֵנָּה
דְּלַעֲלֵם דְּלִהִין אִתְּקִרִי
וְאִתִּיתִי מִתְּרִיתָה טָבָא
קִדְּם סִבְרָה סִנְאָה:

Combattiti il buon combattimento de la fede, prendi la vita eterna, a la quale ancora tu sei chiamato, e ti hai fatto buona confessione in presenza de molti testimoj.

7. בִּי־מֵאֲמָה לֹא הֵאֱתִינוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה לִכְן בְּעָלֵינוּ בִּי־מֵאֲמָה לֹא
נִכְלֵל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ:

Porque nada metimos en este mundo, y sin duda nada podremos sacar.

8. וְאֵם לִי אֶכֶּל לֹאֲכַל וּבְגָדִים
לְלָבוֹשׁ בְּיָלָהּ וְכָלֶכֶל:

Antique teniendo sustento y conque cubrirnos, seamos contentos con esto.

9. בִּי־אֲשֶׁר תִּדְּעוּ לְהַעֲשִׂיר יִפְּלוּ
בְּמִסָּה וּבְמִוָּקֶשׁ וּבְמֵאֲוִיָּם רַבִּים
כְּסִילִים וְהַבְּלִים אֲשֶׁר יִשְׁלִי אֶחָד
בְּנִי־אָדָם בְּמַצְלוֹת יָם שׁוֹמֵה
וְנִבְדוּן:

Porque los que quieren enriquecerse, caen en tentacion y en lazo, y en muchas cudiicias locas y dannosas, que anegan a los hombres en perdicion y muerte.

10. בִּי־שֶׁרֶשׁ כָּל־דְּעוֹת אֲהוּב
כֶּסֶף אֲשֶׁר הִתְאָוֹר אֲנָשִׁים וְנָתַעו
מֵאֲמוּנָה וְהָעֵלָה עַל־נַפְשָׁם
חֲבִלִים רַבִּים:

Porque la cudiicia es rayz de todos los males: laqual teniendo muchos se defcaminaron de la fe, y fueron traspassados de muchos dolores.

11. וְאֵם אִישׁ תֵּאֱלֹהִים בְּרָה לָךְ
מִפְּנֵיהֶם דֶּדֶךְ אַחֲרֵי הַצְדָּקָה
יִדְּאֵת יְהוָה אֲמוּנָה אֲהַבָה
דְּמִלָּה עֲנִיָּה:

Ma tu, o huomo de Dios, huye de estas cosas: y sigue la justicia, la piedad, la fe, la charidad, la tolerancia, la mansedumbre.

12. הִיָּה לִי לְכִרְחִיל וְהִלָּחֵם
מִלְחָמוֹת יְהוָה טוֹבוֹת מִלְחָמוֹת
אֲמוּנָה וְאִחֻז לָךְ חַי עוֹלָם אֲשֶׁר
אֵלֵיהֶם יִקְרָא בְּהַתְּרוּתָךְ תוֹרָה
טוֹבָה לְפָנֶי מַעֲדִים רַבִּים:

Trae buena milicia de fe, echamano de la vida eterna a laqual anfi mismo eres llamado auiedo hecho buena profession delante de muchos testigos.

7. Οὐδὲν γὰρ εἰσενέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὁπλοῖται ὅτι οὐδὲν ἐξενεγκάν τι διωμάμεθα.

Car nous n'avons rien apporté au monde: aussi est-il evident que nous n'en pouvons rien emporter.

8. Ἐχόντες δὲ ἀφ' αὐτοῦ καὶ σκεπασματὰ, ταῖς ἀρκεσίησιν μετρη.

Mais ayaas la nourriture, & de quoi poidions estre couvri, cela nous suffit.

9. Οἱ δὲ βυλαίμενοι πλεταῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν, καὶ πειράσας καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαπτεράς· αἵτινες βυθίζουσιν τὰς ἀνθρώπους εἰς ὀλεθρον καὶ ἀπώλησαν.

Or ceux qui veulent devenir riches, tombent en tentation, & au piege, & en plusieurs desirs fols & nuisibles, qui plongent les hommes en destruction & perdition.

10. Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς πνὴς ὀρεγόμενοι ἀπεπαλίσθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ αὐτοὺς περιέπεσαν ὁδύνας πολλὰς.

Car la racine de tous maux c'est la convoitise des richetes: de laquelle quelques uns ayaas enuie le font defuoyés de la foy, & se font eux-mêmes enierés en plusieurs douleurs.

11. Σὺ δ' ὡς ἀνθρώπου τῷ Ἰησοῦ, τοῦ Θεοῦ δόντος δὲ δικαιοσύνην, ἀσβεσται, πειν, ἀγάπην, σωπόμενόν, περὶ αὐτοῦ.

Mais toi, o huomo de Dieu, fui ces choses, & pourchasse justice, pieté, foy, charité, patience, de bonnaité.

12. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ὁπλοαθε τῆς αἰωνίης ζωῆς, εἰς ᾧ καὶ ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

Comba le bon combat de la foy, apprehende la vie eternelle, a laquelle aussi tu es appelé, & en as fait bonne profession devant beaucoup de testimoins.

CAP. VI.

7. Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud dubiū, quod nec auferre quid possumus.

For we brought nothing into the world: and it is certain, that we can carry nothing out.

8. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus.

Therefore when we have food and raiment, let us therewith be content.

9. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & desideria multa inutilia, & nociva, quae mergunt homines in interitum & perditionem.

For they that will be rich, fall in temptation and snare: and into many foolish and noxious lusts, which draw men in perdition and destruction.

10. Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes erraverunt à fide, & inferuerunt se doloribus multis.

For the desire of money is the root of all evil: which while some lusted after, they erred from the faith, and pierced themselves with many sorrows.

11. Tu autem, o homo Dei, haec fuge: lectare verò iustitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem.

But thou, O man of God, flee these things: and follow after righteousness, piety, faith, charity, meekness, and moderation.

12. Certa bonum certamen fidei: apprehende vitam æternam, in qua vocatus es, & confessus bonam confessionem coram multis testibus.

Fight the good fight of faith: lay hold on eternal life, whereunto thou art also called: and hast professed a good profession before many witnesses.

Das VI. Capitel.

7. Denn wir haben nichts in die Welt gebracht: darumb offenbar ist: wir werden auch nichts hinaus bringen.

Thi wir forder nich i Werden: der saare er der oben bare: ar wir stulle oc tined fore v d aff.

8. Wenn wir aber Nahrung vnd Kleider haben: so lasset vns benügen.

Denaar wi haffue Nering oc Kleder: da stulle wi lade off noye.

9. Denn die die da reich werden wollen: die fallen in versuchung vnd stricke: vnd vil thörichte vnd schädliche luste: welche versencken die Menschen ins verderben vnd verdammis.

For di ar de som vilie bliffue Rige: de falde i strickes oc snare: oc i mange daerlige oc stadelige begaer: vil hulle som nedende Wennisten i forderffulke oc fordemisse.

10. Denn Geld ist ein wurzel alles übel: Welches hat etliche gelüftet: vnd sind vom Glauben irre gegangen: vnd machen inen selbst vil schmerzen.

Thi Berighed er en rod al aleroni: Vil hulle en nogle haffde lyt: oc fore vild fra Troen: oc gore sig self megen Pine.

11. Aber du Gottes Mensch fleuch solches: jage aber nach der Gerechtigkeit: der Gottseligkeit: dem Glauben: der Liebe: der Gedult: der Sanftmuth.

Men du Guds Meniste sin saadane: oc gif dig efter Retferdighed: Gudelighed: Troen: Kærlighed: Tålmodighed: Sæmmodighed.

12. Kämpfe den guten Kampf des Glaubens: ergreiff das ewige Leben: darzu du auch beruffen bist: vnd bekant hast ein gut bekenntnis: für vilen Zeugen.

Stride en god Strid i Troen: fatte det evige Liff: vil hulle er du er oc kaldet: oc haffuer bekent en god bekendelse for mange Vidne.

Kaptola VI.

7. Niec nicgime nepřinesli na tento svět: a bez pochybení je, tať nic nemůžeme odněti.

Abowiem nie przyniesli nic na swiat: a tať nic tez wyniesc nic nie możemy.

8. Ale maglice postrm / a tymbychom se obiwali / mēgmej na tom dosti.

Ale malac žymnosť y podstent / nā tym přešťanieny.

9. Nebo ti kteříž chtějí bohatí býti / wpadají v pokušení a v osidlo ďáblorovo / v žádosti mnohé a v rozličné vstodlivé / kteříž pohřžují sibi na záhynutí a na jatracení.

Lečťťorzy chca byt bogatými / wpadajm pokuš. nie / y w osidlo y v podjadvlivosť wlede ďalonych y vstodlivých / Proto opuszajm tu sibi nā jatracenie / y nā zginienie.

10. Kořen jagiřt wšeho zla: gestť laťomā žádost: kteřížto nřkřtji žadagije / pobleadili gřau od Wiřy / a w wedsť se w boleřti množe.

Abowiem forzeť wšech zlač rzeťy jest čč. wosť tu plemědžam / Protych wleťorzy požadajac / obiwajili se od wiřy / y sami sebie spřečđali wlede bolešč.

11. Ale ty o člověče Boží / warďg se toho: a nāřledužť sprawedlnosť / pobožnosť / Wiřy / Lásťy / Trpěliwosť / Těchost.

Ale ty meim Božy chraď se ryeč rzeťy / a nāřledužť sprawedlnosť / pobožnosť / wiřy / młłosť / trpěliwosť / ččchost.

12. Bopug dobrť bog Wiřy / bopřhniť žywota wěčnēho / l kerēmůž gř powolan / a wyžnal gř dobrť wyžnanij před mnohými / swědky.

Wiedť sama bytwe wiřy / chraď se žywota wěčnēho / blaťtorego wleťaw: wian / y wyžnaw leď sama wyžnawie před w. elo dmiadkow.

13. מִסְתַּדֵּן אֲנִי לָךְ הָרֹם
אֱלֹהִים הוּא וְיִשׁוּעַ
מְשִׁיחָא הוּא דְאַסְתֵּד הָרֹם
פּוֹנְטִיּוֹס פִּילָטוֹס סִהֲדוּתָא
שְׁכִירְתָּא :

*To ti comando dimanz a Dio, che vi-
nifica tutte le cose, & a Iesv Christo, il
qual testifico fette Pontio Pilato buona
confessione.*

14. דְּחִטְרִינְי בִּיהֲרָנָא
דְּלֵא טוֹלָשָׁא תִּלָּא מִיּוֹם
עַד—מָה לְגִלְגָּה דְּמִרְוֹ
יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

*Chetu offermi il comandamento senza
macula e senza riprensione, infino a l ap-
parition del nostre Signor Iesv Christo.*

15. הוּא דְּעִתִּיר בּוֹבְנָה יִח
יְחִינְי אֱלֹהִים מְבָרְכָה
וְיִחִילְתָּנָא בְּלִחְדִּיתָּהּ מְלָכָא
דְּמִלְכָּא וְיִמְרָא דְּמִרְוֹתָא :

*Lequale ne suoi tempi mostrerà quel
beato e solo Principe, Re di quei che ve-
ranno, e Signor di quella che signora regna-
rà.*

16. הוּא דְּרֵוּ בְּלִחְדִּיתָּהּ לֵא
מִתְחַבֵּל וְעִמְדָּא בְּגִיתָּהּ
דְּאִנְשָׁא לֵא מְשִׁיחָא דְּתִתְקַרֵּב
וְאִנְשָׁא מִן פְּנֵי—נִשְׂאָה לֵא
חֲנוּתִי אֵת לֵא מְשִׁיחָא
לְמִתְחַבֵּל דְּלֵא מְשִׁיחָא
וְשׁוֹלְטָנָא לְגֵלְלָא עֲלֵמִין
אֲמִין :

*Ilquale solo ha immortalità, & habi-
tato una luce inaccessibile: elqual nuno
huomo ha mai veduto, ne può vederlo: &
cui sia honore & forza eterna. Amen.*

17. לְעִתִּירָא דְּעִלְמָא הָנָא
בְּקִדָּה דְּלֵא נְתִירִימִין
בְּרִעִינְיָהּ וְלֵא נִתְחַבֵּלוּ
עַל עִוְתָרָא דְּלִיּוֹת עֲלֵוְתִי
תִּיבְלָנָא אֱלֹהִים עַל אֱלֹהִים
תִּנָּא הוּא דְּהִבֵּל לֵא כֵּל
עִתִּירָא לְנִחִין :

*A quei che son vischi me la vita pre-
sente, comanda chi non siano d' animo
alterato pongano la speranza a loro me-
l'incertezza de la vischiera, ma in Dio
vivente, elqual tu di tutte le cose abba-
ndantemente a goderte.*

13. וּמִצֵּה אֲנִי אֶתְךָ לְמִנִּי
אֱלֹהִים הַמְחִיָּה אֶת—כָּל בִּישׁוּעַ
הַמְשִׁיחַ אֲשֶׁר הָעִיד תַּחַת
פּוֹנְטִיּוֹס פִּילָטוֹס אֶת—תִּרְנֵה
טוֹבָה :

*Mandote delante del Dios que dá vida a to-
das las cosas, y de Iesus el Christo, que testificó la
buena professione delante de Poncio Pilato.*

14. לְשִׁמְרֵךְ אֶת—הַמִּצְוָה בְּלִמִּי
חֻבָּה וּבְבִלִי—כָּל מוֹם עַד—הַקְּלֹת
אֲדִינִי יִשׁוּעַ הַמְשִׁיחַ :

*Que guardes estos mandamientos sin macu-
la ni reprehension, hasta que aparezca el Sennor
nuestro Iesus el Christo:*

15. אֲשֶׁר אוֹחוּ בְּעִתּוֹתָיו יִגִּיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֲשֶׁר לְבָרוּ
וְכָל—זָכַל תִּמְלֹךְ מְלָכִים וְאֲדוֹן
אֲדִנִים :

*Al qual a su tiempo mostrará el Bienaven-
turado y solo poderoso, Rey de reyes, y Sennor
de sennores:*

16. אֲשֶׁר עֲמֹ לְבָרוּ יִשְׁ—מְקוֹר
חַיִּים וְשׁוֹכֵן אוֹר אִישׁ לֵא יִקְרַב
אֵלָיו וְיִמְאֹדוּ נִרְאָה אוֹר אֲשֶׁר
כָּל—אִישׁ מִבְּנֵי אָדָם לֵא נִרְאָה
אִתּוֹ וְלֵא יוֹכַל לְרֹאשׁ אֲשֶׁר לוֹ
כְּבוֹד וְגִבּוֹרָה לְנֶצַח אָמֵן :

*Que solo tiene immortalidad, que habira
en luz donde no se puedel llegar: a quien ninguno
de los hombres vido ni puede ver: alqual sea la
honrra y el imperio sempiterno. Amen.*

17. לְעִשְׂרֵי עָם בְּעוֹלָם הוּא
תִּצְוָה מִן דְּבִיּוֹ לְחֻכָּם וְלֵא
יִבְטְחוּ בְּהִבֵּל עֲשָׂדָם בִּי—אֲמִן
בְּאֵלֵּי הַיּוֹתָן לָנוּ יִתְרַח הַכָּל
לְכַלְכָּל וְלַהֲתַעֲלֵם :

*A los ricos deeste siglo manda que no sean
altiuos, ni pongan la esperança en las riquezas
inciertas, si no en el Dios biuo que nos da todas
las cosas en abundancia de que gozemos.*

13. Παράγγελλω σοι ενόποντες ἑσέ
& ζωοποιούτω τα πάντα, καὶ
χριστοῦ ἰησοῦ μαρτυρήσαντο ἐ-
πι παντί πλάττω τὴν καλὴν ἐ-
μολογίαν.

*Je t'envoie devant Dieu qui vivifie
toutes choses, & devant Iesus Christ,
qui a fait cette belle confession devant
Ponce Pilate:*

14. Τηροῦσαι σε τὴν ἐντολὴν ἀσπι-
λον, ἀνεπίλητον, μέλει & ὑπὸ-
φωρίας & κυρίῃ μὲν ἰησοῦ χρι-
στοῦ.

*Que te gardes ce commandement
estant sans macule, & sans reprehensi-
on, infqu'à l'apparition de nostre Sei-
gneur Iesus Christ:*

15. Ὑπαίρουε ἰδοὺς δεῖξαι ὁ μὴ-
κάμω & μόνω διωσέμε, ὁ βα-
σιλεὺς τῶν βασιλευσάντων, & κύ-
ριω τῶν κυριεύοντων.

*Laquelle le bien-heureux & seul
Prince, Roy des Rois, & Seigneur des
Seigneurs, monstrera en la propre sai-
son.*

16. Ὁ μόνω ἔχων ἀθάνασιν, &
ὡς οἰκῶν ἀπερσιγῆ, ὃν εἶδεν &-
δὲς ἀνθρώπων, & δὲ ἰδὲν διω-
σέμεν & κρείττω ἀϊώνιον ἀμῆν.

*Lequel seul a immortalité, & habi-
te en une lumiere inaccessible: lequel
nul des homes n'a veu, & ne peut voir:
auquel soit honneur & force éternelle,
Amen.*

17. Τοῖς πλουσίαις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
παράγγελλω μὴ ὑψηλοφρονεῖν,
μηδὲ ὑλπιεῖναι ἐπὶ τῷ πλούτῳ ἀθη-
λόγητον, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ ζών-
τι, τῷ παρέχοντι ἡμῶν παντός
πάντα εἰς ἀπὸλαυσιν.

*Denonce à ceux qui sont riches en
ce monde, qu'ils ne soyent point hau-
tains: qu'ils ne mettent point leur con-
fiance en l'incertitude des richesses, ains
au Dieu vivant, qui nous baille toutes
choses aboudamment pour en iouir.*

13. Principio tibi coram Deo qui vivificat omnia, & Christo Iesu qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem.

I charge thee in the sight of God who quickeneth all things, & before Jesus Christ which vnder Pontius Pilate witnessed a good confession.

14. Ut serves mandatum sine macula, irreprehensibile usque in adventum Domini nostri Iesu Christi.

That thou keep this commandment without spot, and unrebutable until the appearing of our Lord Jesus Christ.

15. Quem suis temporibus ostendet beatus & solus potens, Rex regum, & Dominus dominantium.

Which in due time hee shall shew; that is blessed and prince alone, the King of Kings, and Lord of Lords.

16. Qui solus habet immortalitatem, & lucem inhabitat inaccessibile, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest, cui honor & imperium sempiternum, Amen.

Who alone hath immortality, and dwelleth in the light that none can attain unto; whom no man saw, neither can see, unto whom be honour and power everlasting, Amen.

17. Divitibus huius seculi praecepe non sublimis sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, (qui praestat nobis omnia abunde ad fruendum.)

Charge them that are rich in this world; that they be not high minded; and that they trust not in uncertain riches; but in the living God: (which is rich to us abundantly all things to enjoy.)

13. Ich gebiete dir für Gott/ der alle ding lebendig machet/ vnd für Christo Jesu/ der vnter Pontio Pilato bezeuget hat ein gut bekenniß.

Iegh bidder dig saar Gud/ som gør alle ting leffvende/ oc saar Christo Jesu/ som vidnede en god bekendelse vnder Pontio Pilato.

14. Daß du haltest das Gebot ohn flecken/ vnvertadelich/ biß auff die erscheynung vnsers HERRN Jesu Christi.

A du holder dette Bud vden Besmitelse/ vstraffelige/ indtil vor HERRN Jesu Christi Opbarelse.

15. Welche wirdt zeigen zu seiner zeit/ der Selige vnd allein Gewaltige/ der König aller Könige/ vnd HERR aller Herrn.

Hvilken hand skal berei sin tid/ som er den salige oc alene veldige/ en Konge offuer alle Konger/ oc en HERR offuer alle Herren.

16. Der allein vnsterblichkeit hat/ der da wohnet in einem Liecht/ da niemandt zu kommen kan/ welchen kein Mensch gesehen hat/ noch sehen kan/ Dem sey Ehre vnd ewiges Reich/ Amen.

Som haaffuer alene vdsdelighed. Hvilken der boer i et lys/ som ingen kand komme til/ hvilken ingen Menneske haaffuer seet/ oc icke kand see/ Hannem vere ære oc et evigt Rige/ Amen.

17. Den Reichen vnd dieser Welt gebeut/ daß sie nicht stolt seyen/ auch nicht hoffen auff den vngewissen reichthumb/ sondern auff den lebendigen Gott/ der vns dargibt reichlich allerley jugenieressen.

Vind de Rige aff denne Verden/ at de icke hoffmode dem/ oc ey heller sette haab til den vnsse rigdom/ men til den leffvende Gud/ som giffuer oss rigelige altschonde at bruge.

13. Příkladuž tobě před Bohem/ kterýchž obživuje všickny věcy/ a před Kristem Ježíšem/ kterýchž svědectví vydal před Pontifem Pilátem význanage dobře význání.

Opowiadam ci przed Bogiem Który cywilo wżyci: rzeczy/ y Jezusem Chrystusem Który św. adcył przed Poncyusem Pilatem dobre wyznanie.

14. Aby zachovával přikázání/ gsa bez poskvrny/ a bez aubony/ až do příštího Pánanášeho Ježíše Krista.

Abyś zachował ty rozkazania bédac bez mazy y naganienia/ aż do onego znacznego przyścia Pánanášego Jezusa Chrystusa.

15. Kterýchž časem svým okaže Błahoslavený a sám mocný Král náš Král/ a PÁN nad PÁN.

Kterego časem swoim okaže on błogosławiony y sam mocary/ Król náš Król/ y Pán nad Pán.

16. Kterýchž sám má nesmrtelnost/ a přebývá v světle nepřístupném/ kterýchž gest žádný/ lidsi neviděl/ aniž také může viděti: kterýchž gest testa Eshafšwif věstně/ Amen.

A který sám má nesmrtelnosti/ a přebývá v světle nepřístupném/ kterýchž gest žádný/ lidsi neviděl/ aniž také může viděti: kterýchž gest testa Eshafšwif věstně/ Amen.

17. Boháčům tohoto světa příkazůž/ ať nejsou pyšni/ ani postádají sobě naděje v nejistém zboží/ ale v živém Bohu kterýchž dáme nám všickny věci hogně k poživání.

Dogátym ná tym ówiecie opowieday/ aby sie nie wynosiłi/ ani nadzieie postádali w bos gaci w edh niepewnych/ ale w Bogu żywym/ Który daie nam wżyci rzeczy boynie ku vżywaniu.

18 וְיַעֲבֹדוּ עֲבָדָא טְבָרָא
וְיַעֲתֵרוּן בְּסוּעֵרְנָא שְׁפִירָא
וְיִהְיוּ דְלִילִיו לְמִתָּה
וְלִמְשַׁבְּתֵיהֶם:

Che facciam bene, che siano ricchi in buone opere, che siano facili a danzare, e a riposare.

19 וְיִסְמִיּוֹן לְנַפְשָׁהוֹן ט
שְׁתַּאשְׁתָּא טְבָרָא לְמַדָּם
דְּעֵתִיד דְּיִרְדְּכוּן חַיִּי
שְׁרִירָא:

Riprendendo a se stessi un tesoro di buon fondamento per l'avvenire, acciò che prendino la vita eterna.

20 אֹר טימותאוס אֲדִירָה
בְּמַדָּם דְּאֲתַנְצֵל לֶה נְעִירָה
מִן דְּנֵת קִלְא סְרִיָּתָהּ וּמִן
הַכְּבִּתָּא דִּידְעֵתָהּ דְּאֵלְתָּהּ:

O Timotheo, conserva il deposito, schifando i gridi profani e vani, e l'opposizione di quella che è falsamente nominata scienza.

21 אֵילִיו גִּיר דְּמִשְׁמִירָיו
לֹא טַעֲוֹ לָהוֹן מִן הַיְּמִינִיתָהּ
טִיבִיתָהּ עִמָּךְ אֲמִין:

De laquale alcuni facendo professione, hanno deviato dalla fede, La gracia sea contigo, Amen.

שְׁלֵמִת אֲפִרְתָּהּ דְּלֵוֹת
טימותאוס קְדָמִיתָהּ
דְּאֲתַכְתְּבוּרָתָהּ
לְדִיתָהּ:

18 לַעֲשׂוֹת טוֹב לְהַעֲשִׂיר
בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֲשֶׁר נִדְּב
אֹתָם לָכֶם לְהַבִּיא:

Mas, encomiendales el bien hazer, el hazerse ricos en buenas obras, el dar con facilidad, el comunicar facilmente:

19 לְהַאֲצִיר וּלְהַחֲסֹךְ לָהֶם אֲצִיר
וְיִסֹּד טוֹב לַיּוֹם עֵתִיד לְבוֹא
אֲשֶׁר יִאָּחֲזוּ אֶת־חַיֵּי עוֹלָם:

El athesorar para si buen fundamento para en lo por venir, que echen mano a la vida eterna.

20 הִיו טימותאוס שְׁמֹרֵךְ אֶת־
הַפְּקֻדוֹן אֲשֶׁר הִפְקִיד אֵתְךָ נְצִיר
לְשׁוֹנְךָ מִדַּע וּשְׁפָתֶיךָ מִדְּבַר
מִדְּמָה דְּבָרֵי שׁוֹא וְהַהֲפֹכֹת
בְּדִמּוּת דַּעַת שָׁקֵר:

O Timotheo, guarda loque se te ha encomendado, y aparta de ti las bozes profanas de vanas cosas, y los argumentos del vano nombre de ciencia?

21 אֲשֶׁר הָאֲמִידוֹת הָאֲנָשִׁים נִפְלֹ
בְּאִמּוֹנָתָם הִתְחַנְּהָ עִמָּךְ אֲמִין:

Laqual pretendiendo muchos, fueron defcaminados acerca de la fe. La Gracia sea contigo, Amen.

אֵל־טימותאוס הִרְאֵנוּהָ נִכְתָּבָה
מִלְּאֲדִיקְנָא שְׁחִיא עִיר וְיָאָם
בְּדִרוּגָיָהּ הַפְּקֻדוֹת:

18. Ἀγαθὸν γενέσθαι καλὰ καὶ εὐ-
χαίς καλοῖς, διευκόλυντος ἵνα
κατανοήσῃς.

Qu'ils fassent du bien, qu'ils soyent riches en bonnes œuvres, qu'ils soyent faciles à distribuer, communicatifs:

19. Ἀποθήσωσιν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

*Se fassent thésor d'un bon fonda-
ment pour l'advenir afin qu'ils appré-
hendent la vie éternelle.*

20. Ὁ γὰρ τὸν πῶς ἀπαρ-
τήσῃς φυλάξῃς, ἐν τρεπιδυ-
μῇ βεβήλας κενόφρωνος, καὶ ἀντι-
θέτης τῆς ψευδοπροφητείας.

*O Timothee, garde le dépôt fayr
ce crieries vaines & profanes, & con-
tradictions d'une science, fausement
ainsi nommée.*

21. Ἐν πνεύματι ἐπαγγελλόμενοι, καὶ
τὴν πίστιν ἡσέχησαν. ἡ χάρις μετ'
σοῦ. ἀμήν.

*De laquelle quelques uns faisans pro-
fession, se sont desuoyés de la foy. Gra-
ce soit avec toi, Amen.*

Πρὸς τιμόθεον πρῶτη ἐπιστολὴ κατὰ
λαοδικείας, ἥ τις ἐστὶ μαρτυρία
τῆς φευγίας τῆς πατα-
παιης.

I. AD TIMOTH:

CAP. VI.

18. Bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare.

That they doe good/ and be rich in
good works/ and ready to distribute/
and communicate.

19. Thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

Laying vp in store for themselves
a good foundation against the time to
come / that they may obtayne eternall
life.

20. O Timothee, depositum custodi: devitans profanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientie.

O Timothy, keep that which is committed unto thee; and avoyde prophane and vaine babblings; and oppositions of science falsely so called.

21. Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum, Amen.

Which while some profess, they ha-
ue need concerning the sayth. Grace be
with them. Amen.

*Scripta fuit ex Laodicea, quæ
est metropolis Phrygiæ
Pacatiæ.*

I. An Timotheum.

Das V I. Capitel.

18. Daß sie gutes thun / reich werden an guten wercken / gerne geben / behülfflich seyen.

Alde gore gaat/ bliffue riget gode Gerninger/ ger-
 ne giffue / ere behielpelike.

19. Schätz samlen ihnen selbst einen grund auff's zukünftige/ daß sie ergreifen das ewige Leben.

Samle dem selff Egendesæt til en god grunduol
paa det tilkommende/æt de kunde fatte det ewige Liff.

20. **D**e Thimothee / beware das dir
vertrauet ist / vnd melde die vngestift-
ete lose geschwäg / vnd das gezänck der
falschberühmbten kunst.

Thimothee / beuare det som dig er befaleet / oc
sin den waandellige løsefnack / oc den salste rofede Kon-
stis Treue.

21. Welche etliche fürgeben / vnnnd
fehlen des Glaubens. Die Gnade
sey mit dir / Amen.

Wilt den noghe holde meger aff/oe fense i Troen.
Maede vere met die; Amen.

Geschrieben von Laodicea / die da
ist ein Hauptstad des Lands Phrygia
Pacariana.

I. R. Tymotheos.

Kapitola VI.

18. Ak dobre činiš / ať gſau
Bohatj w dobrých ſtutech:
a ať ſnadně voſluguš / a s gínš
mi ſerádi voſluguš.

Abby Dobrze czynili/ y byli bo/
gaty mi w czynach dobrych / vs/
zychymi/ y słownymi.

19. Ať sobě za Poddab dle-
gij základ dobrýť času budau-
cemu / aby desáhli žiwota
wěčného.

Starbiac samym sobie grnat
dobry napotym aby dostapili ży-
wota wiecznego.

20. D Tymothee / swkce
nŕch wŕch sobe oŕŕijhan / was
rugije se nepoboŕnŕch mar
nŕch kŕŕij / a hādanti / genŕ
ŕŕaleŕŕne ſlowau Dmŕnŕj.

W Tymotheusza straż rzeczy
zwierzoney / wchodzac sprostego
wołania o falo rzeczy nieczmo
nych / y sprzeżania nauki fałszy
wie mianowanej.

21. Kterej nřtekij vřřice od
Wřřry wypadřř. Milost o te
bau/ Amen.

3 Florye ze wstępkory chins
biae odstrzelili sie odwiary. Rás
stánkách bedže stoba/ Amen.

Skonawase prwnli Epistola
Swarcho Pawla k Tymotheo
wi/psana ; Laoducey Wressa
hlarenisho w Dhrngli
Paladanske.

<p>1. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>2. Description of the property given.</p>	<p>3. Date of the gift.</p>
<p>4. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>5. Description of the property given.</p>	<p>6. Date of the gift.</p>
<p>7. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>8. Description of the property given.</p>	<p>9. Date of the gift.</p>
<p>10. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>11. Description of the property given.</p>	<p>12. Date of the gift.</p>
<p>13. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>14. Description of the property given.</p>	<p>15. Date of the gift.</p>
<p>16. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>17. Description of the property given.</p>	<p>18. Date of the gift.</p>
<p>19. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>20. Description of the property given.</p>	<p>21. Date of the gift.</p>
<p>22. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>23. Description of the property given.</p>	<p>24. Date of the gift.</p>
<p>25. Name of the person or institution to whom the property is given.</p>	<p>26. Description of the property given.</p>	<p>27. Date of the gift.</p>